

Yeni Dönemin Sosyoloji Dernekleri ve Sosyoloji Araştırmaları

Arif AKBAŞ¹

Öz: Sosyoloji, toplumlar, toplumsal ilişkiler, kurumlar ve toplumsal olaylarla ilgilenen bir bilim dalıdır. Sosyologlar toplumdaki değişimleri, yapıları, eğilimleri ve etkileşimleri anlamak için çeşitli araştırmalar yaparlar. Sosyologlar toplumun yapılarını ve bu yapıların zaman içinde nasıl değiştiğini inceleyerek toplumdaki sınıf, cinsiyet, etnik gruplar gibi unsurları anlamaya çalışırlar. Eğitim, aile, ekonomi, siyaset gibi kurumları ve bu kurumlar arasındaki ilişkileri inceleyerek toplumsal düzeni ve etkileşimleri anlamaya çalışırlar. Sosyologlar, bireylerin ve grupların davranışlarını inceleyerek toplumun kültürel yapısını anlamaya çalışırlar. Ayrıca dil, normlar ve değerler gibi kültürel unsurları da inceleyebilirler. Sosyologlar toplumdaki sorunları, adaletsizlikleri ve eşitsizlikleri inceler ve bu sorunlara çözümler geliştirmeye çalışırlar. Örneğin, yoksulluk, suç ve eğitim eşitsizliği gibi konular sosyolojik araştırmaların odak noktası olabilir. Sosyologlar toplumun nasıl işlediği ve nasıl değiştiği hakkında çeşitli kuramlar geliştirirler. Bu kuramlarsosyal olguları anlamak ve açıklamak için kullanılır. Sosyolojik araştırmalar genellikle nitel ve nicel araştırma yöntemleri kullanılarak yürütülür. Nitel araştırmalar derinlemesine analizlere ve açıklamalara odaklanırken, nicel araştırmalar büyük örneklemeler ve istatistiksel analizlerle çalışır. Bu alanda birçok alt alan vardır ve sosyologlar çok çeşitli konular üzerinde çalışabilirler. Sosyolojik araştırmanın amacı, toplumun karmaşıklığını ve çeşitliliğini anlamak ve bu anlayışı toplumun sorunlarına çözüm bulmak için kullanmaktır. Sosyolojiyle ilgilenen profesyonellerin ve akademisyenlerin oluşturduğu dernekler bilgi alışverişini teşvik eder, araştırmaları destekler ve sosyologlar arasındaki iletişimi güçlendirir. Bu makalede, dünyadaki bazı sosyoloji dernekleri yorumlayıcı yaklaşım çerçevesinde analiz edilmekte ve tartışılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sosyoloji, Sosyoloji tarihi, Sosyoloji dernekleri, Sosyoloji toplulukları, Sosyolojinin ilgi alanları.

Sociological Associations of the New Era and Sociology Research

Abstract: Sociology is a branch of science that deals with societies, social relationships, institutions and social events. Sociologists conduct various research to understand the changes, structures, trends and interactions in society. Sociologists try to understand elements such as class, gender, ethnic groups in society by studying the structures of society and how these structures change over time. They try to understand the social order and interactions by examining institutions such as education, family, economy, politics and the relationships between these institutions. Sociologists try to understand the cultural structure of society by studying the behaviour of individuals and groups. They may also study cultural elements such as language, norms and values. Sociologists study the problems, injustices and inequalities in society and try to develop solutions to these problems. For example, topics such as poverty, crime and educational inequality can be the focus of sociological research. Sociologists develop various theories about how society works and how it changes. These theories are used to understand and explain social phenomena. Sociological research is usually conducted using qualitative and quantitative research methods. Qualitative research focuses on in-depth analyses and explanations, while quantitative research works with large samples and statistical analyses. There are many sub-fields in this area and

¹ Dr. Öğr. Gör., Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Yıldızeli Meslek Yüksekokulu, Pazarlama ve Reklamcılık Bölümü, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Programı, Sivas, Türkiye, Eposta: aakbas@cumhuriyet.edu.tr ORCID: 0000-0002-8480-4350

sociologists can work on a wide range of topics. The aim of sociological research is to understand the complexity and diversity of society and to use this understanding to find solutions to society's problems. Associations of professionals and academics interested in sociology promote the exchange of knowledge, support research and strengthen communication among sociologists. In this article, some sociological associations in the world are analysed and discussed within the framework of the interpretative approach.

Key words: Sociology, History of Sociology, Sociology associations, Sociology communities, Interest areas of Sociology.

Giriş

Sosyoloji, toplumları, sosyal ilişkileri, grupları ve insan davranışlarını inceleyen bir bilim dalıdır. Sosyoloji, toplumsal düzeni, değişimi ve etkileşimleri anlamaya yönelik bir perspektife sahiptir. Bu bilim dalı, bireylerin sosyal gruplarda nasıl etkileşimde bulduklarını, toplumsal kurumları ve yapıları, kültürel normları, değerleri ve toplumsal değişimi araştırır. Sosyoloji, birçok farklı alt disiplini içinde barındırabilir ve geniş bir yelpazede konuları ele alabilir. Bu konular arasında toplumsal sınıflar, cinsiyet, etnik gruplar, aile, eğitim, ekonomi, siyaset, suç ve ceza gibi birçok sosyal olgu bulunmaktadır. Bu bilim dalı, genellikle gözlem, anket, mülakat, istatistik analiz ve diğer araştırma yöntemlerini kullanarak veri toplar ve bu verileri çeşitli teorilerle değerlendirir. Sosyoloji, toplumsal olayları anlama ve açıklama çabası içindedir, bu nedenle hem teorik hem de pratik anlamda önemli bir disiplindir. Sosyoloji, toplumda meydana gelen değişimleri ve bu değişimlerin nedenlerini anlamaya çalışır. Bu bağlamda, sosyologlar toplumun yapısını, kültürünü, normlarını ve değerlerini inceleyerek, toplumsal düzenin nasıl sağlandığını ve sürdürüldüğünü anlamaya çalışırlar. Ayrıca, sosyal eşitsizlikleri, adaletsizlikleri, toplumsal sorunları ele alarak çözüm önerileri geliştirmeye çalışırlar. Özetle, sosyoloji, toplumun sosyal yapısını, organizasyonunu ve etkileşimlerini anlamaya çalışan, bu konuda teorik ve pratik araştırmalar yapan bir bilim dalıdır.

Sosyoloji tarihi, 19. yüzyılın ortalarına dayanmaktadır ve bu dönemde ortaya çıkan toplumsal ve ekonomik değişimlerin bir sonucu olarak şekillenmiştir. Sosyolojinin kurucusu olarak kabul edilen Comte, “sosyoloji” terimini ilk kez kullanmış ve toplumun bilimsel bir şekilde incelenmesi gerektiğini savunmuştur. Comte’un düşünceleri, toplumsal olayların nedenlerini ve yasalarını anlama amacını taşıyan pozitivist bir yaklaşımı içeriyordu. Durkheim, sosyolojiyi bir bilim olarak kurmaya çalıştı ve toplumun birçok yönünü inceledi. Özellikle, toplumsal bütünleşme ve toplumsal normlar konularındaki çalışmalarıyla tanınır. “İntihar” adlı eseri, toplumun bireyler üzerindeki etkilerini anlamaya yönelik önemli bir çalışmadır. Weber, sosyolojinin yanı sıra sosyolojik düşüncede büyük bir etkiye sahiptir. “Protestan Ahlakı ve Kapitalizmin Ruhu” adlı eseri, ekonomik sistemle kültürel etkileşimleri anlamaya çalışır. Marx, toplumun sınıf mücadelesi çerçevesinde anlaşılması gerektiğini savundu. Onun düşünceleri,

kapitalizmin eleştirisini içerir ve sınıf, üretim ilişkileri, ekonomik yapı ve toplumsal değişim üzerine odaklanır. Simmel, sosyolojinin mikro düzeydeki ilişkileri incelemesi gerektiğini savunarak, toplumsal etkileşimlere ve bireyler arasındaki ilişkilere odaklandı. “Toplumsal Farklılaşma” adlı eseri, sosyal ilişkilerin karmaşıklığını anlamaya yönelik önemli bir çalışmadır. Bu düşünürlerin çalışmaları sosyolojiyi şekillendirmiş ve disiplini zenginleştirmiştir. 20. yüzyıl boyunca, sosyoloji daha da çeşitlenmiş ve farklı okullar ve teorik yaklaşımlar geliştirmiştir. Sosyoloji, günümüzde birçok alt disipline ve uzmanlık alanına ayrılmış durumdadır, ancak temelde toplumun anlaşılması ve açıklanması amacını korumaktadır.

Sosyolojinin ilgi alanları içinde: Antropoloji, Karşılaştırmalı sosyoloji, Kriminoloji, Kültürel antropoloji, Demografi, Tarihsel sosyoloji, Siyaset sosyolojisi, Kırsal sosyoloji, Sosyal antropoloji, Toplumsal hareketler, Sosyal Psikoloji, Toplum dilbilim, Kent sosyolojisi vb. konular vardır. Mikro anlamda ise beden, bilinç, kültür, ölüm, sapkınlık, ekonomi, eğitim, duygular, çevre, aile, beslenme, cinsiyet, sağlık, göç, bilgi, yasalar, hukuk, tıp, boş vakit, askeri, ırk ve etnik köken, din, spor, bilim, küçük gruplar, uzay, tabakalaşma, iş/ çalışma gibi temalar incelenmektedir. Sosyolojinin ana temaları ise: Toplum, Küreselleşme, İnsan davranışı, İnsanın çevresel etkisi, Kimlik, Sanayi devrimleri, Sosyal karmaşıklık, Sosyal yapı, Sosyal çevre, Sosyal eşitlik, Sosyal eşitsizlik, Sosyal güç, Toplumsal tabakalaşma, Sosyal yapı vs. oluşmaktadır. Sosyolojinin perspektifini Çatışma teorisi, Kritik teori, Yapısal işlevsellik, Pozitivizm, Sosyal inşacılık, Sembolik etkileşimcilik, Feminizm, Postmodernizm benzeri paradigmlar oluşturmaktadır.

Sosyoloji Bilimini Anlamaya Yönelik Bazı Temel Kaynaklar

Sosyolojinin temel eserleri, disiplini şekillendiren ve önemli teorik katkılarda bulunan bir dizi klasik ve çağdaş çalışmayı içerir. Auguste Comte - “Sosyolojinin Temelleri” (The Principles of Sociology): Comte, sosyolojinin kurucularından biridir ve bu eserinde sosyolojiyi pozitivist bir bilim olarak tanımlar. Toplumun anlamak için bilimsel bir yöntem önerir. Émile Durkheim - “Toplumsal Bölünme Çalışmaları” (The Division of Labor in Society) ve “İntihar” (Suicide): Durkheim, toplumsal bütünleşme, toplumsal normlar ve intihar üzerine yaptığı bu çalışmalarla sosyoloji literatürüne önemli katkılarda bulunmuştur. Karl Marx - “Kapital” (Das Kapital) ve “Toplumsal Sınıfların El Kitabı” (The Communist Manifesto): Marx’ın eserleri, kapitalizmin eleştirisi, sınıf mücadelesi ve toplumsal değişim konularında önemli teorik temeller sunar. Max Weber - “Toplumsal Eylemin Sosyolojisi” (The Sociology of Social Action”) ve “Protestan Ahlakı ve Kapitalizmin Ruhu” (The Protestant Ethic and the Spirit of Capitalism): Weber,

sosyolojik metodoloji, bürokrasi, toplumsal eylem ve kültür üzerine yaptığı çalışmalarla bilinir. Georg Simmel - “Toplumsal Farklılaşma” (The Philosophy of Money) ve “Sosyolojik Gözlemler” (Sociology: Inquiries into the Construction of Social Forms): Simmel, mikro düzeydeki sosyal ilişkilere odaklanarak, sosyoloji literatürüne önemli katkılarda bulunmuştur. W.E.B. Du Bois - “Siyahların Görüşleri Üzerine” (The Souls of Black Folk): Du Bois, ırk, ırksal eşişsizlik ve sosyal adalet konularında yaptığı çalışmalarla tanınır. Siyah topluluğun deneyimini anlamaya yönelik önemli bir eser sunar. Erving Goffman – “Toplumsal İletişimde Performans” (The Presentation of Self in Everyday Life) ve “Stigma: Notlar Bir Toplumsal Kuram Üzerine” (Stigma: Notes on the Management of Spoiled Identity): Goffman, toplumsal etkileşim, rol teorisi ve stigmatizasyon konularındaki çalışmalarıyla bilinir. Pierre Bourdieu – “Toplumsal Alanın Eleştirisi” (Distinction: A Social Critique of the Judgment of Taste) ve “Pratik Nedenin Mantığı” (The Logic of Practice): Bourdieu, kültürel sermaye, alan teorisi ve sosyal sınıf konularında önemli teorik çereveleler sunmuştur. Bu eserler, sosyolojinin temel teorilerini ve kavramlarını anlamak için önemli kaynaklardır. Ancak, sosyoloji sürekli olarak gelişen bir alan olduğu için, yeni çalışmalar ve teoriler de devamlı olarak ortaya çıkmaktadır.

Stephen H. Aby, “Sosyoloji: Referans ve Bilgi Kaynakları Kılavuzu” çalışmasında lisans ve lisansüstü öğrencilerine, öğretim üyelerine ve kütüphanecilere sosyoloji, alt disiplinleri ve ilgili sosyal bilimlerdeki yaklaşık 610 ana referans kaynağının açıklamalarını sunmaktadır. Bu baskıda, 1997’den 2004’ün başlarına kadar Amerika Birleşik Devletleri, Büyük Britanya, Kanada ve Avustralya’da yayınlanan İngilizce alışmalar üzerinde durulmaktadır. Kapsam tarihsel olarak önemliyse veya tarihsel olarak sınırlı değilse daha önceki çalışmaların kapsamı da dahil edilmiştir. Üçüncü baskı, arama kolaylığı için yeniden düzenlenmiş ve 325’in üzerinde yeni başlık ve elektronik kaynak eklenmiştir. Ayrıca daha önce alıntı yapılan çalışmaların yeni baskıları ve güncellemeleri incelendi, bu da bunu önemli bir revizyon ve önceki baskının tamamlayıcısı haline getirmiştir. (Aby, 2005, s. 1-10) Earl R. Babbie’nin “Sosyal Araştırma Uygulaması” Sosyal bilimciler tarafından uygulanan araştırmaya yönelik basit, kapsamlı ve ulaşılabilir bir rehber olan bu “altın standart” kitabı okuyuculara hem araştırmacı hem de tüketici olarak araştırma kavramlarını pratik olarak uygulamak için ihtiyaç duydukları araçları sağlar. Yazar, okuyuculara projelerin nasıl tasarlanıp inşa edileceğini göstererek, günümüzde kullanılan çeşitli gözlem modlarını tanıtarak ve evrimii anketlerin nasıl yürütüleceği ve hem niteliksel hem de niceliksel verilerin nasıl analiz edileceği gibi araştırma yöntemleriyle ilgili kritik soruları yanıtlayarak süreci vurgulamaktadır. (Babbie, 2003, s. 7-8)

C. Wright Mills, “Entelektüel Zanaatkarlık Genç Sosyologlara Nasıl Çalışılacağına dair Tavsiyeler” yapıtında sosyologlara bu mesleğin nasıl yapılacağı hakkında temel bilgiler vermektedir. (Mills, 1959, s. 1-7) Charles Wright Mills, Amerikalı bir sosyolog ve sosyal teorisyendir. 28 Ağustos 1916’da Waco, Teksas’ta doğdu ve 20 Mart 1962’de Nyack, New York’ta vefat etti. Mills, özellikle “Toplumsal İmgeleme” (The Sociological Imagination) adlı eseriyle bilinir. Bu kitap, sosyal bilimlerde önemli bir klasik olarak kabul edilir ve sosyolojik düşünceye önemli katkılarda bulunur. C. Wright Mills, sosyolojinin yanı sıra sosyal bilimlerin genelinde önemli bir figür olarak kabul edilir. Mills, Amerikan sosyolojisinin öncülerinden biri olarak görülmekte ve toplumsal olayları bireysel yaşantılarla bağlantılı bir şekilde anlama çabasını vurgulamıştır. “Toplumsal İmgeleme” adlı eseri, bireyin kişisel yaşantılarını ve sorunlarını toplumsal bağlam içinde anlama ihtiyacını vurgular. Mills ayrıca, “Elitlerin Gücü” (The Power Elite) adlı eseri ile de bilinir. Bu kitapta, Amerikan toplumunun üç ana güç merkezi olan siyasi, ekonomik ve askeri elitlerin birleşik bir güç yapısı oluşturduğunu savunur. C. Wright Mills’in çalışmaları, bireylerin kişisel deneyimlerini toplumsal ve tarihsel bağlam içinde anlamalarını teşvik eden sosyolojik bir yaklaşım sunar. Sosyal İmgeleme kavramı, bireylerin kişisel sorunlarını toplumsal sorunlarla bağlantılı olarak düşünmeleri gerektiğini vurgular. Mills’in eserleri, sosyal bilimlerde eleştirel düşünce ve toplumsal değişim konularında ileri düzeyde bir anlayış geliştirmeye katkıda bulunmuştur.

Randall Collins, “Dört Sosyolojik Gelenek” çalışması eleştirmenlerce beğenilen Üç Sosyoloji Geleneği’nin güncellenmiş versiyonu olan bu metin, dört klasik düşünce okulunun gelişimi etrafında örgütlenmiş kısa bir entelektüel sosyoloji tarihi sunar: Marx ve Weber’in çatışma geleneği, Durkheim’in ritüel dayanışması, Marx’ın mikro etkileşimci geleneği anlatılır. Mead, Blumer ve Garfinkel ve bu baskıda yeni olan faydacı/ rasyonel seçim geleneği tasavvur edilmiştir. Günümüz sosyolojisinin en canlı ve en heyecan verici yazarlarından biri olan Collins, klasik teorilerden güncel gelişmelere kadar bu dört ana okulun entelektüel öne çıkanlarının izini sürüyor, sosyolojinin kökenlerini tanıtıyor ve anlayışımızda ilerleme kaydedilen alanlara işaret ediyor. Tartışmaların hâlâ var olduğu yer ve sosyolojinin gittiği yön sorgulanmaktadır. (Collins, 1994, s.6) Collins, sosyoloji literatürüne katkıda bulunan önemli eserleri ve teorik yaklaşımlarıyla tanınır. Randall Collins’in çalışmalarının odak noktalarından biri etkileşim teorisidir. Bu teori, bireylerin sosyal etkileşimleri ve ilişkileri üzerinde durur. Collins, etkileşimlerin nasıl toplumsal yapıları oluşturduğu, sosyal statü ve güç ilişkilerinin bu etkileşimlerle nasıl şekillendiği gibi konularda önemli katkılarda bulunmuştur. “Conflict Sociology” (1975): Collins, sosyal çatışmaların toplumsal değişim üzerindeki etkilerini ve

toplumsal yapıları nasıl şekillendirdiğini incelediği bu eserinde çatışma sosyolojisi üzerine odaklanır. “The Credential Society: An Historical Sociology of Education and Stratification” (1979): Eğitim ve tabakalaşma üzerine yapılan bu çalışma, eğitimin sosyal statü ve güç ilişkilerini nasıl etkilediğini inceler. “Interaction Ritual Chains” (2004): Bu eser, sosyal etkileşimlerin nasıl birbirine bağılı olarak gerçekleştiğini ve toplumsal yapıları nasıl inşa ettiğini ele alır. Kitap, bireyler arasındaki etkileşimlerin toplumsal düzeni nasıl şekillendirdiği konusundaki önemli tezler içerir. Randall Collins, sosyal teorideki etkileşimci yaklaşımıyla ve sosyal değişim üzerine yaptığı çalışmalarla tanınan bir sosyolog olarak kabul edilir. Akademik kariyeri boyunca birçok ödül kazanmış ve sosyoloji literatürüne önemli katkılarda bulunmuştur.

Lewis A. Coser, “Sosyolojik Düşüncenin Ustaları: Tarihsel ve Sosyal Bağlamda Fikirler” isimli araştırmasında sosyologların düşüncelerini özetleyip tartışmaktadır. Günümüz okuyucularının sosyolojik teorilerin tarihini anlaması, resmi önermeler ve teorik yapılara ilişkin bilgiden daha fazlasını gerektirir. Bu etkileyici ve kalıcı metinde Coser, on beş etkili sosyolojik düşünürün fikirlerine ilişkin incelemesini, onları çevreleyen sosyal ve entelektüel koşullara ilişkin bir tartışmayla açıklıyor. İlk on dört bölümün her biri paralel bir organizasyonu takip etmektedir. İlk bölüm, araştırmacının çalışmalarının, ana yönelimlerinin, fikirlerinin ve katkılarının bir kapsül özetidir. Sırada hayatının, mücadelelerinin ve başarılarının kısa bir taslağı var; ailesinin, akranlarının ve üstlerinin etkileri ve toplum işlerine katılımı da böyledir. Üçüncü bölüm onu ve eserini düşünce tarihindeki belirli bir anın dokusuna yerleştirmektedir. Sonuç bölümü şu gibi sosyolojik soruları ele alıyor: Kuramcının toplumsal kökenleri nelerdi? Önemli olaylar (örneğin savaş, bunalım, devrim) onun yönelimlerini kendi kuşağındakilere benzer şekilde şekillendirmeye yardımcı oldu mu? Son bölüm, teorileri 1940’lar ve 1960’lar arasında ortaya çıkan başlıca Amerikalı teorisyenlerin daha az ayrıntılı bir tartışmasını sunmaktadır. (Coser, 1971, s. 3-4) Lewis A. Coser, Alman asıllı Amerikalı bir sosyologdur. Coser, sosyal teori, sosyal çatışma ve toplumsal yapı üzerine yaptığı çalışmalarla tanınır. Lewis Coser, sosyal bilimlerde önemli bir figür olarak kabul edilir ve özellikle çatışma teorisi üzerindeki çalışmalarıyla bilinir. Çatışma teorisi, toplumsal değişim ve çatışmaların toplumsal düzeni nasıl şekillendirdiği üzerine odaklanan bir teorik yaklaşımdır. “The Functions of Social Conflict” (1956): Bu eser, Coser’ın çatışma teorisini açıkladığı önemli bir kitaptır. Coser, çatışmanın toplumsal düzenin sürdürülmesinde önemli bir rol oynadığını ve çatışmanın bir tür denge unsuru olduğunu savunur. “Masters of Sociological Thought: Ideas in Historical and Social Context” (1971): Coser, bu kitapta sosyolojideki önemli düşünürlerin düşüncelerini ele alır ve sosyoloji tarihini çeşitli bağlamlar içinde değerlendirir. “The Social Structures of the Economy”

(1975): Bu kitap, ekonomik yapının sosyal ilişkilerle nasıl bağlantılı olduğunu ve toplumsal yapıyı nasıl etkilediğini ele alır. Lewis A. Coser, sosyoloji literatürüne yaptığı katkılarla ve çatışma teorisine getirdiği perspektifle önemli bir sosyolog olarak anılmaktadır.

Anthony Giddens, kariyeri boyunca birçok ödül kazanmış ve sosyoloji disiplinde saygı görmüştür. O'nun en önemli temel yapıtı "Sosyoloji" kitabıdır. (Giddens, 2006, s. 1-7) Anthony Giddens, Britanyalı bir sosyolog ve sosyal teorisyendir. 18 Ocak 1938'de Londra'da doğmuştur. Giddens, sosyal teori ve sosyoloji alanındaki çalışmalarıyla bilinir ve postmodernizm, modernite, toplumsal değişim ve küreselleşme konularında önemli teoriler geliştirmiştir. Giddens, "Yapılar ve Stratejiler" (Structures and Strategies), "Modernite ve Kimlik" (Modernity and Self-Identity), "Toplumun Sonu mu?" (The Consequences of Modernity) ve "Sosyolojide Toplumsal Eylem Teorisi" (Social Theory and Modern Sociology) gibi önemli eserlere imza atmıştır. Giddens'in "Modernite ve Kimlik" adlı eseri, modern toplumun dinamiklerini ve bireylerin kimlik oluşturma süreçlerini ele alır. Modernitenin etkilerini, küreselleşmeyi ve bireylerin kimliklerini nasıl inşa ettiklerini anlamak üzerine odaklanır. Yapılar ve Stratejiler: Bu kavram, toplumsal yapıların bireylerin eylemlerini yönlendirdiği ve bireylerin bu yapıları aynı zamanda etkilediği teorisini içerir. Giddens, sosyal yapının ve bireyin stratejisinin birbirine sürekli olarak etki ettiğini savunur. Giddens'in sosyolojideki katkılarında biri, toplumsal eylem teorisini geliştirmesidir. Bu teori, bireylerin sosyal yapı içinde nasıl eylemlerde bulduklarını ve bu eylemlerin nasıl toplumsal değişime katkıda bulunduğunu anlamaya çalışır. Giddens, toplumsal yapıların ve güç ilişkilerinin yeniden üretildiği kavramını önemser. Toplumsal yapılar, bireylerin günlük etkileşimleri ve pratikleri üzerinden sürekli olarak yeniden üretilir. Anthony Giddens, sosyoloji disiplinde önemli bir figür olarak kabul edilir ve çalışmaları geniş bir kapsamda toplumsal değişim, modernite ve birey-toplum ilişkileri üzerine odaklanır. Dünyadaki hemen hemen birçok sosyoloji bölümünde O'nun hacimli olan "Sosyoloji" kitabı temel ders kitabı olarak öğrencilere tavsiye edilir veya okutulur. Birçok nesildeki öğrenci bu eserden sosyolojiyi genel hatlarıyla öğrenmiştir.

Judson R. Landis'in "Sosyoloji: Kavramlar ve Özellikler" eseri sosyoloji talebeleri için yine en temel kitaplardan birisidir. (Landis, 1989, s. 1-2) Landis'in uygulamalı yaklaşımı okumaları, yorumları ve temel kavramları birleştirir. Benimseyenler metnin daha hafif, temel formatından memnunlar. Okumalar çeşitlidir ve güncel meseleleri ele alır, böylece öğrencilerin ilgisini artırır. Metin, 2 yıllık üniversite öğrencisi için akıcı bir okumadır ne fazla küçümseyici ne de fazla karmaşıktır. J. S. House ve J. Mortimer'in "Toplumsal yapı ve birey: Ortaya çıkan temalar

ve yeni yönelimler” makalesi yeni paradigmalara çerçevesinde günümüz sosyolojisini değerlendiren önemli bir çalışmadır. (House, 1990, s. 71) Bu konuda Seymour Martin Lipset ve Carl Ladd Everett, “Amerikan Sosyologların Politikası” makalesini yazmışlardır. (Lipset, 1972, s. 67) John J. Macionis’un “Sosyoloji” kitabı üniversite öğrencilerine hitap etmekle birlikte sosyolojiyle ilgilenen herkesin bir şeyler bulabileceği bir eserdir. Eğer aktif bir sosyoloji öğrencisi ve sosyolojik düşünce tasarımcısı olmak istiyorsanız, bu kitap sizin için çok iyi bir başlangıç olacaktır. Sosyoloji öğrenmek; toplumu, toplumları ve kendimizi anlamaktır. Öyle bir çağda yaşıyoruz ki insanların çoğu, özellikle ekonomik gelecekleri konusunda kaygılı. Toplumları oluşturan kurumlar ve sosyal sorunlar hakkında bilgi edinerek çözümler üretmemiz kolaylaşır. Sosyoloji, toplumun bütün birimlerinde artan bir hızla gerçekleşen sosyal değişimi de yansıtır. Kısaca dünyayı daha iyi algılamak, işleyişini anlamak için bu eser hem bilgilendirici hem de eğlencelidir. (Macionis, 1991, s. 712)

Robert K. Merton’un “Sosyal Teori ve Sosyal Yapı. Teori ve araştırmanın kodlanmasına doğru” sosyolojideki mühim eserlerden biridir. (Merton, 1959, s. 4) Sosyal Teori ve Sosyal Yapı (STSS), Robert K. Merton’un sosyoloji alanında çığır açan bir yayındı. 20’ye yakın dile çevrilmiş olup sosyal bilimlerde en sık alıntı yapılan metinlerden biridir. İlk kez 1949’da yayınlandı, ancak 1957 ve 1968’in revize edilmiş baskılarına sıklıkla atıfta bulunmaktadır. 1998 yılında Uluslararası Sosyoloji Derneği bu eseri 20. yüzyılın en önemli üçüncü sosyoloji kitabı olarak listelemiştir. Kitap sosyolojideki pek çok önemli kavramı tanıttı: açık ve gizli işlevler ve işlev bozuklukları, birleşme yoluyla yok olma, referans grupları, kendini gerçekleştiren kehanet, orta düzey teori ve diğerleri. (ISA, 1998, s.1) 1998’de Montreal’de düzenlenen ISA Dünya Sosyoloji Kongresi’nin temel amaçlarından biri, yirminci yüzyılın sosyolojik mirasının eleştirel bir değerlendirmesini yapmaktır. Bu çerçevede, ISA Kongre Program Komitesi, sosyologlar için en etkili on kitabı belirlemek amacıyla 1997 yılında bir görüş araştırması gerçekleştirdi. ISA üyelerinden yirminci yüzyılda yayınlanan ve sosyolog olarak çalışmalarında en etkili olan beş kitabı listelemeleri istendi. Ankete ISA üyelerinin %16’sı (2785 kişiden 455’i) katılmıştır. Bu araştırma sonuçlarına göre en etkili on sosyoloji kitabı şunlardır: 1) Max Weber, Ekonomi ve Toplum 2) Charles Wright Mills, Sosyolojik Hayal Gücü 3) Robert K. Merton, Sosyal Teori ve Sosyal Yapı 4) Max Weber, Protestan Ahlakı ve Kapitalizmin Ruhu 5) P. L. Berger ve T Luckmann, Gerçekliğin sosyal yapısı 6) Pierre Bourdieu, Ayrım: Beğeni Yargısının Toplumsal Eleştirisi 7) Norbert Elias, Medeniyet Süreci 8) Jürgen Habermas, İletişimsel Eylem Teorisi 9) Talcott Parsons, Sosyal Eylemin Yapısı 10) Erving Goffman, Günlük Yaşamda Benliğin Sunumu yapıtlarıdır. (ISA, 1998, s.1-2)

C. Wright Mills'in "The Sociological Imagination" (Sosyolojik İmgelem) sosyoloji öğrenenler için en önemli eserlerden biridir. Sosyolojik hayal gücü, kişisel deneyimleri daha geniş bir sosyal ve tarihsel bağlama yerleştiren sosyal gerçekliği anlamaya yönelik bir çerçeveyi tanımlamak için sosyoloji alanında kullanılan bir terimdir. Amerikalı sosyolog C. Wright Mills tarafından 1959 tarihli *The Sociological Imagination* adlı kitabında sosyoloji disiplininin sunduğu iç görü türünü tanımlamak için icat edilmiştir. (Mills, 1995, s. 2-7) Günümüzde bu terim birçok sosyoloji ders kitabında sosyolojinin doğasını ve günlük yaşamdaki yerini açıklamak için kullanılmaktadır. Sosyolojik Tahayyül'de Mills, toplumsal gerçekliğin iki farklı ve soyut kavramını uzlaştırmaya çalışır: "birey" ve "toplum". Buna göre Mills, sosyolojik hayal gücünü "kişisel deneyim ile daha geniş toplum arasındaki ilişkinin farkındalığı" olarak tanımlamaktadır. Sosyolojik hayal gücünü çalıştırırken kişi, daha geniş toplumdaki durumlara bakarak bireyin hayatındaki durumları anlamaya çalışır. Örneğin, üniversitenin akademik taleplerini karşılayamayan ve okulu bırakan tek bir öğrenci, kişisel zorluklarla veya hatalarla karşı karşıya kalmış gibi algılanabilir; ancak Amerika Birleşik Devletleri'ndeki üniversite öğrencilerinin yaklaşık %50'sinin mezun olamadığı göz önüne alındığında, bu öğrencinin gidişatının daha büyük bir sosyal sorunun parçası olduğunu anlayabiliriz. Bu, herhangi bir sonucun tamamen kişisel ya da tamamen sosyal nedenlere sahip olduğunu iddia etmekle ilgili değil, daha ziyade ikisi arasındaki bağlantıları vurgulamakla ilgilidir. (Brewer, 2004, s. 319-333) Mills, sosyoloji ve sosyologların temel görevinin, bireylerin belirli sosyal çevreleri ("ortam" olarak da bilinir) ile onların içinde buldukları daha geniş sosyal ve tarihsel güçler arasındaki bağlantıları bulmak (ve ifade etmek) olduğunu hissetti. Bu yaklaşım, bireyin daha geniş toplumsal yapı içinde yerleşebileceği yeni konumlar açtığı için sosyolojiye yapısal işlevselci bir yaklaşıma meydan okur. Daha geniş toplumsal yapıyı yeniden üreten bireysel işlev, birçok olası rolden yalnızca biridir ve mutlaka en önemlisi değildir. Mills ayrıca, modern toplumların yaratılmasında ve sürdürülmesinde ayrılmaz bir şekilde yerleşmiş olduğunu düşündüğü halsizlik (ilgisizlik) tehlikesinden de söz etmiştir. Bu onu, modern toplumlarda "birey" in yaygın olarak anlaşıldığı anlamda bireylerin var olup olmadığını sorgulamaya yöneltmiştir. (Mills, 1959, 7-12) *The Sociological Imagination*'ı yazarken Mills, toplumsal gerçekliğin iki farklı, soyut anlayışını, "birey" ve "toplum"u uzlaştırmaya çalıştı ve böylece egemen sosyolojik söylemin en temel terimlerinden bazılarını tanımlamasına ve öncüller hakkında açık sözlü olmasına meydan okudu. Tanımlarının arkasında uzlaşma ve meydan okuma projesine "büyük teori" ve "soyut ampirizm" eleştirileriyle başladı ve bunların günümüzün mevcut sosyolojisindeki kullanımının ana hatlarını çizip eleştirdi. (Mills, 1959, 12-15)

Geoffrey Duncan Mitchell'in "Yüz Yıllık Sosyoloji: Sosyolojik Düşüncenin Başlıca Şahsiyetlerinin, Fikirlerinin ve Okullarının Kısa Tarihi" çalışması yeni dönem toplumbilim araştırmalarını geniş bir şekilde açıklamaktadır. (Mitchell, 2007, s. 2-8) Comte'dan günümüze kadar bilimsel sosyolojinin gelişiminin izini süren Yüz Yıllık Sosyoloji, çağdaş sosyologların çalışmalarının arkasında yatan başlıca figürlerin, fikirlerin, okulların kısa ve anlatımlı bir tarihidir. Hem teorik hem ampirik katkıları kapsayan kitap, sosyolojik düşüncenin iki ana akımının yakınlaşmasını anlatıyor: spekülatif ve felsefi gelenek ile reformist, gerçekleri bulma geleneği. Cilt boyunca yazar, fikirlerin içeriğiyle olduğu kadar etiketleri ve kronolojisiyle de ilgileniyor. Hem Amerikan hem de Avrupa sosyolojisindeki önemli gelişmeler bütünüyle ele alınmakta ve sosyal antropoloji ile sosyal psikolojinin ortaya çıkışına ve II. Dünya Savaşı'nın bu alandaki mevcut çalışmalar üzerindeki derin etkisine özel önem verilmektedir. Kitap Giriş; II: Amerika, Britanya ve Fransa'da Erken Dönem Sosyal Bilimleri; III: Evrimsel Sosyoloji; IV: Sosyal Kurumların Analitik ve Karşılaştırmalı Çalışması; V: Sosyolojinin Daha Sonraki Evrimsel Geleneği; VI: Sosyolojik Teorinin Gelişimi; VII: Sosyolojik Teorinin Gelişimi; VIII: Analitik ve Biçimsel Sosyoloji; IX: Pareto'nun Sistemik Sosyolojisi; X: Sosyal Araştırma Geleneği; XI: Sosyal ve Kültürel Antropolojideki Gelişmeler ve Bunların Genel Sosyolojiye Etkileri; XII: Amerika'da Betimleyici Sosyoloji; XIII: Sosyal Psikolojinin Kökenleri; XIV: Savaş Zamanında Sosyoloji; XV: Sosyolojinin Organizasyonu ve Profesyonelleşmesi; XVI: Makrososyoloji; XVII: Mikrososyoloji; XVIII: Güncel Eğilimler bölümlerinden oluşmaktadır. (Mitchell, 2007, s. 3-4)

Robert A. Nisbet'in "Sosyolojik Gelenek"i toplumbilim okumaları için gerekli olan temel yapıtlardan bir diğeridir. (Nisbet, 1967, s. 3) Sosyolojik Gelenek ilk yayınlandığında sosyoloji üzerinde derin ve olumlu bir etki yarattı ve Amerika'da nispeten yeni bir disipline zengin bir entelektüel arka plan duygusu sağladı. Robert Nisbet, sosyolojinin altın çağı olarak kabul ettiği 1830-1900 dönemini, on dokuzuncu yüzyıl sosyologlarının beş ana temasının ana hatlarını çizerek anlatmaktadır. Topluluk, otorite, statü, kutsal ve yabancılaşma konularını açıklamaktadır. Nisbet, Tocqueville, Marx, Durkheim ve Weber'in argümanlarını yeni ve açıklayıcı yollarla tasvir ederek sosyolojinin Avrupa mirasına odaklanmıştır. Kitap ilk ortaya çıktığında, Times Literary Supplement şuna dikkat çekmişti: "Bu düşünceli ve anlaşılır kılavuz, toplumsal düşünce üzerine daha önceki herhangi bir kitaptan daha açık bir şekilde, sosyolojik gelenekteki ortak konuları ve onun pek çok temel kavramının neden bu kadar çok sayıda temel kavramın testinden geçtiğinin nedenlerini göstermektedir." New York Times Book Review'da yazar Lewis Coser şunu iddia etmiştir: "Açık bir şekilde yazılmış ve zarif bir şekilde tartışılmış

bu cilt, sosyolojinin sonradan ortaya çıkan bir disiplin olduğu, sosyal bilimlere ilgisiz ve yabancı olduğu şeklindeki hâlâ yaygın olan fikri ortadan kaldırmaya yönelik uzun bir yol kat etmelidir. Modern dünyanın başlıca entelektüel akımlarını açıklamalıdır.” Bu disiplinin kökenlerine ilişkin açık ve kapsamlı analiz, Sosyolojik Geleneğin sosyoloji ve kökenleri literatüründe kalıcı bir yer edinmesini sağlar. Sosyolojik teori, toplumsal düşünce tarihi ve fikir tarihi ile ilgilenenlerin ilgisini çekecektir. Gerçekten de Alasdair MacIntyre’ın gözlemlediği gibi: “Bize sosyolojinin muhafazakâr gelenekten mirasını açıklayacak daha iyi bir kitap verilmesi pek olası değildir.” (Nisbet, 2023, s. 1)

Nisbet, sosyoloji, tarih, kültür ve siyaset üzerine yaptığı çalışmalarla tanınmıştır. Özellikle, toplumsal değişim, toplumsal birlik ve modernitenin eleştirisi konularında önemli tezler geliştirmiştir. “The Quest for Community” (1953): Bu kitap, Nisbet’in en bilinen eserlerinden biridir. Modernitenin bireyselleşme ve toplumsal izolasyonunun getirdiği sorunları ele alır. Toplumun zayıflığına vurgu yapar ve geleneksel toplulukların önemini savunur. “Social Change and History: Aspects of the Western Theory of Development” (1969): Bu eserde, Nisbet toplumsal değişimin tarih boyunca nasıl anlaşıldığını ve teorileştirildiğini inceler. Batı toplumlarında toplumsal değişim süreçlerini ele alır. “The Sociological Tradition” (1966): Bu kitap, sosyoloji tarihine genel bir bakış sunar ve farklı sosyologların düşünce akımlarını açıklar. Nisbet, sosyoloji geleneği içindeki temel temaları anlamaya çalışır. Nisbet Türkiye’de en çok “Sosyolojik Çözümlemenin Tarihi” kitabıyla tanınmaktadır. Robert A. Nisbet, toplumsal konularda ortaya koyduğu düşünceler ve sosyolojiye yaptığı katkılarla önemli bir figür olarak kabul edilir. Eserleri, özellikle toplumsal birlik, toplumsal değişim ve modern toplumun eleştirisi üzerine odaklanır.

George Ritzer ve J. Goodman Douglas, “Sosyolojik Teori” kitabını yazmıştır. Başyazar olarak sosyolojik teori konusunda önde gelen otoritelerden birinin yer aldığı bu çok bilinen metin, okuyuculara başlıca klasik teorisyenler ve çağdaş sosyolojik düşünce okulları hakkında kapsamlı bir genel bakış sunmaktadır. Sosyoloji teorisinin tarihini başlangıcından en son teorik gelişmelere kadar kapsayan bu kitap, temel teorileri teorisyenlerin biyografik taslaklarıyla bütünleştirerek, okumaları bağlam içine yerleştirir ve öğrencilerin klasik yazarların orijinal eserlerini anlamalarına, aynı zamanda en yeni temel teorileri karşılaştırıp tanımalarına yardımcı olmaktadır. Tamamen güncellenen kitap, sosyolojideki güncel tartışmaları yansıtıyor ve Aktör-Ağ teorisi, neo-Marksist mekân teorileri ve daha fazlası hakkında yeni bölümler içermektedir. (Ritzer, 2004, s. 8-9) John Scott ve Marshall Gordon’un 2005 yılında derlemiş olduğu “Sosyoloji Sözlüğü” alandaki en temel ansiklopedik eserlerden bir diğeridir. Okuyucular ve

özellikle de sosyolojiye yeni başlayan okuyucular bu sözlüğe başvurmaktan daha iyisini yapamazlar. Çağdaş sosyolojide tanımlar, özetler ve referanslar içeren güncel, okunabilir ve güvenilir bir kaynak için bundan daha iyi tek ciltlik bir derleme pek bulunmamaktadır. Geniş kapsamlı ve güvenilir olan bu en çok satan sosyoloji sözlüğü, türünün en bilgilendirici olanıdır. Gordon Marshall ve John Scott'un editörlüğünde, sosyoloji uzmanlarından oluşan bir ekip tarafından derlenen kitap, 2.500'ün üzerinde girdiyle doludur. Sosyoloji ve ilgili psikoloji, ekonomi, antropoloji, felsefe ve siyaset bilimi alanlarından alınan terimlerle, uyumdan sıfır toleransa kadar sosyolojinin tüm yönlerinin yaygın bir şekilde ele alınmasını sağlar. Aynı zamanda Gilles Deleuze ve Erich Fromm gibi önemli isimleri kapsayan biyografileri de içerir. Jargon içermeyen girişler, açık açıklamalar ve derinlemesine analizlerle detaylandırılmıştır; çoğu gerçek hayattan örnekler kullanılarak en karmaşık konuların bile anlaşılması kolaylaştırılmıştır. Yeni başlayanlar için sosyolojiye paha biçilmez bir giriş ve daha ileri düzeydeki öğrenciler, öğretmenler, sosyolojiyle ilgili alanlarda çalışan profesyoneller için önemli bir referans çalışmasıdır. (Scott ve Marshall, 2005, s. 1-10)

Ruth A. Wallace ve Wolf Alison'un 1995 tarihli "Çağdaş Sosyoloji Teorisi: Klasik Geleneğin Sürdürülmesi" yine sosyoloji öğrenmek isteyenler için hazırlanmış genel yapıtlardan bir diğeridir. Bu metin beş ana sosyolojik teorinin kavramlarını, varsayımlarını ve modern teorilerin klasik köklerini incelemektedir. İşlevselcilik, çatışma teorisi, rasyonel seçim teorileri, sembolik etkileşimcilik ve fenomenoloji üzerine odaklanır. Her bir ana perspektife ilişkin feminist katkılar ve eleştiriler sunmakta ve Pierre Bourdieu'nun teorik katkılarına ilişkin tartışmayı genişletmektedir. Beden sosyolojisine ilişkin yeni bir bölüm de sunulmaktadır. (Wallace and Alison, 1995, s. 19) Harrison C. White'ın "Kimlik ve Kontrol. Sosyal Oluşumlar Nasıl Ortaya Çıkıyor?" çağdaş sosyoloji de yine temel bir kitaptır. Ağ sosyolojisinin temel metinlerinden birinin tamamen gözden geçirilmiş bu baskısında Harrison White, toplumsal yapının ve kültürün toplumsal yaşamın kaosundan ve belirsizliğinden nasıl ortaya çıktığına dair çığır açan teorisini geliştiriyor ve genişletiyor. Bir grup genç sosyoloğun yeni katkılarını, çok sayıda ilgi çekici, yeni örnek olay incelemesini bir araya getiren Kimlik ve Kontrol, sosyal yapıyı bireylerin yaşanmış deneyimleriyle ilişkilendiren, sosyal formasyon türleri hakkında zengin bir bakış açısı sunan tek önemli sosyal teori kitabıdır. Fail/ yapı, birey/ toplum veya mikro/ makro gibi geleneksel sosyolojik ikilemlerin ötesine geçen Kimlik ve Kontrol, kamu politikası, yönetim alanlarında çalışanların yanı sıra çok çeşitli sosyal bilimcilerin de işine yarayacak kavramlardan oluşan bir araç kutusu sunuyor. Derneksel yaşam ve bunun da

ötesinde, sosyal yaşamın dinamiklerini anlamakla ilgilenen her okuyucu için ilgi çekici olabilmektedir. (White, 2008, s. 7)

Evan Willis'in "Sosyolojik Arayış: Sosyal yaşam çalışmalarına giriş" çalışması ilk okumalar için gerekli yapıtlardan biri olarak kabul edilebilir. (Willis, 1996, s. 5) Sosyolojiye başlamak göz korkutucu olabilir. Bu kullanıcı dostu giriş, okuyucuyu içinde yaşadığımız dünyaya dair sosyolojik bir anlayışa doğru bir arayışa sürüklemektedir. Sosyolojik Arayış, çağdaş örnekleri kullanarak, Sosyologların topluma bakışında neyin farklı olduğunu sorgulamaktadır. Haydn Aarons ile Evan Willis, birey/ toplum arasındaki ilişkilerle ilgilendiklerini, sosyolojik analizin tarihsel, kültürel, yapısal ve eleştirel bir yaklaşımı içerdiğini göstermektedirler. Kitapta; Sosyolojik açıklamanın doğası, Sosyolojinin Akademideki Yeri, Sosyolojik tahayyül, Yapı ve eleştiri, Sosyal ve biyolojik dünya, Teori ve yöntem, Nasıl bileceğiz? Sosyoloji yapmak konuları işlenmektedir.

Günümüz sosyoloji araştırmaları, geniş bir yelpazede konuları kapsayarak toplumları, sosyal ilişkileri ve kültürel dinamikleri anlamaya odaklanır. Yeni sosyologlar, güncel toplumsal sorunları inceleyerek, sosyal yapıları anlamaya yönelik çeşitli teorik çerçeveleri kullanır ve çeşitli araştırma yöntemlerini benimserler. Çağdaş sosyologlar, kültürün nasıl tanımlandığını, nasıl aktarıldığını ve bireylerin kimlik oluşturma süreçlerini anlamaya odaklanır. Kültür, dil, sanat, gelenekler ve diğer semboller aracılığıyla nasıl şekillenir ve nasıl değişir soruları önemlidir. Sosyal eşitsizlik konusu, sınıf, cinsiyet, ırk ve diğer faktörlere dayalı olarak toplum içindeki farklılıkları anlama çabası içerir. Çağdaş sosyologlar, bu eşitsizliklerin nasıl ortaya çıktığını, nasıl sürdüğünü ve nasıl azaltılabileceğini araştırır. Bilgi teknolojileri ve dijital medya, çağdaş sosyologların ilgisini çeken bir başka önemli konudur. İnternetin, sosyal medyanın ve diğer dijital platformların toplumsal ilişkilere, kültüre ve güç dinamiklerine etkisi araştırılır. Günümüz dünyasında göçün ve küreselleşmenin toplumlar üzerindeki etkileri önemli bir araştırma konusudur.

Sosyologlar, kültürel etkileşim, ekonomik değişim ve toplumsal yapıdaki değişimleri inceleyerek bu konuda çalışmalar yaparlar. Çevre sorunları ve sürdürülebilirlik, çağdaş sosyoloji araştırmalarında giderek daha fazla önem kazanmaktadır. Sosyologlar, toplumların çevresel sorunlarla nasıl başa çıktığını ve sürdürülebilir yaşam modellerini nasıl benimsediklerini araştırır. Sağlık sistemi, sağlık eşitsizlikleri, hastalık ve tıbbi uygulamalara sosyolojik bir perspektiften bakarak, çağdaş sosyoloji alanında önemli bir araştırma alanıdır. Bu konular, sosyologların günümüz toplumlarındaki dinamikleri anlamak ve açıklamak için kullandığı teorik çerçeveler ve araştırma yöntemleriyle birleşir. Çağdaş sosyoloji, giderek

değişen dünya koşullarına ve toplumsal yapıdaki güncel gelişmelere uyum sağlamak amacıyla sürekli olarak tekâmül eden bir disiplindir. Yeni sosyoloji araştırmaları genellikle sosyal değişim, kültürel dinamikler, teknolojinin etkileri, eşitsizlik, göç, çevre ve toplumsal cinsiyet gibi geniş bir yelpazede konuları içerebilir. Sosyologlar, toplumun çeşitli yönlerini anlamak ve açıklamak için farklı metodolojiler ve teorik yaklaşımlar kullanırlar. Yeni araştırmalar, genellikle bilimsel dergilerde, konferanslarda veya sosyal bilimlerle ilgili diğer yayın platformlarında paylaşılır. Günümüzde güncel sosyolojik meseleler hakkında bazı sosyologlar ön plana çıkmaktadır. Dünya sistemleri teorisi ile tanınan Wallerstein, toplumsal değişim ve küreselleşme konularında önemli katkılarda bulunmuştur. Ulrich Beck, Risk toplumu ve ikinci modernite konularında çalışmış, küresel sorunlar ve toplumsal değişim üzerine düşünmüştür. Zygmunt Bauman, modernitenin sıvı formu ve tüketim kültürü üzerine çalışmış, postmodernizm ve küreselleşme konularında önemli tezler geliştirmiştir. Pierre Bourdieu, kültürel sermaye, alan teorisi ve sınıf analizi gibi konularda etkili olan Bourdieu, sosyoloji literatürüne önemli katkılarda bulunmuştur. Manuel Castells, bilgi toplumu, ağ toplumu ve dijital çağ konularında çalışmış, medya ve teknolojinin toplumsal yapı üzerindeki etkilerini incelemiştir. Bruno Latour, bilim sosyolojisi ve aktör-ağ ağı teorisiyle tanınan sosyolog, bilimsel bilginin yapılandırılması üzerine çalışmıştır. Bu sosyologlar, geniş bir konu yelpazesi üzerinde çalışmış ve sosyolojinin farklı alanlarında önemli katkılarda bulunmuşlardır. Ancak, sosyoloji dünyası sürekli olarak değişen bir alan olduğu için, yeni ve etkileyici sosyologların ortaya çıkması muhtemeldir. Bu nedenle, güncel sosyologları takip etmek için sosyoloji dergilerini, konferansları ve akademik platformları düzenli olarak kontrol etmek önemlidir. Güncel sosyolojik gelişmeleri takip edebileceğimiz bir diğer platform da Sosyoloji Dernekleri'dir.

Son Dönemin Önemli Sosyoloji Dernekleri

Sosyoloji alanında faaliyet gösteren birçok dernek bulunmaktadır. Bu dernekler, sosyologları bir araya getirerek araştırma, eğitim ve toplumsal konulara odaklanan etkinlikler düzenler. Bu dernekler, sosyologlar arasında iletişimi artırmak, sosyolojik araştırmaları teşvik etmek ve bu alanda çalışan profesyonelleri bir araya getirmek için önemli platformlardır. Dernekler, genellikle yıllık konferanslar, seminerler, dergiler ve diğer etkinlikler düzenleyerek sosyologlara bilgi paylaşımı ve networking fırsatları sunar. Sosyoloji araştırmaları geniş bir yelpazede konuları kapsayan ve toplumsal yapıları, kültürleri, sosyal etkileşimleri anlamaya yönelik çeşitli metodolojileri kullanarak yapılan çalışmaları içerir. Bu araştırmalar, sosyal değişim, toplumsal eşitsizlik, kültürel dinamikler, aile, eğitim, sağlık, göç, cinsiyet rolleri ve

daha birçok konuyu kapsayabilir. Sosyoloji dernekleri ise sosyologları bir araya getirerek araştırmalarını paylaşmalarını, işbirliği yapmalarını ve sosyoloji alanındaki gelişmeleri takip etmelerini sağlar. Bu dernekler genellikle yıllık konferanslar, seminerler, yayınlar ve eğitim programları düzenleyerek sosyologların birbirleriyle etkileşimde bulunmalarını teşvik eder. Ayrıca, genellikle öğrencilere ve genç akademisyenlere destek sağlamak, sosyoloji alanındaki etik sorunları tartışmak gibi faaliyetlerde bulunurlar.

1905 yılında kurulan Amerikan Sosyoloji Derneği, sosyologlar ve sosyolojiyle ilgilenen diğer kişiler için ulusal profesyonel üyelik derneğidir. ASA üyeleri arasında öğrenciler, çeşitli kurumlarda çalışan öğretim üyeleri ve devlet kurumlarında, kâr amacı gütmeyen kuruluşlarda ve özel sektör kuruluşlarında çalışan kişiler yer almaktadır. ASA'nın misyonu sosyologlara çalışmalarında hizmet etmek, sosyolojiyi bir bilim ve meslek olarak ilerletmek ve sosyolojinin topluma katkılarını ve kullanımını teşvik etmektir. ASA, dergi yayınlamaktan Yıllık Toplantılara ev sahipliği yaparak, disiplini etkileyen konularda kamu politikasını savunmaktan sosyologlar için ağ kurma fırsatları yaratmaya, sosyolojik bursu kamuya duyurmaya kadar çok çeşitli programlı faaliyetlerle bu misyonu gerçekleştirmeye çalışmaktadır. Üyelerine kapsamlı mesleki gelişim kaynakları ve daha fazlasını sunmaktadır.

TASA, 1963 yılında Avustralya ve Yeni Zelanda Sosyoloji Derneği (SAANZ) olarak faaliyete başlamış ve 1968 yılında kurulmuştur. 1988 yılında derneğin adı TASA olarak değiştirilmiştir. TASA üyeleri arasında akademisyenler, lisansüstü ve lisans öğrencileri, kamu görevlileri, danışmanlar ve sosyal araştırmacılardan oluşan sosyologlar ve sosyal bilimciler yer almaktadır. TASA'nın amaçları: Avustralya'da daha fazla sosyoloji, Avustralya'da sosyologlar için bir ağ sağlamak, diğer sosyoloji dernekleriyle daha fazla bağlantı kurmak, Avustralyalı sosyologlarla ilgili konuları ele almak şeklindedir. TASA yıllık konferanslar düzenlemekte ve iki hakemli dergi (JoS & HSR), üç yılda bir yayınlanan bir haber bülteni, bir Üye Rehberi, bir Sosyolog Bulma Rehberi, bir İş ve Burslar Kurulu ve bir web sitesi hazırlamakta, haftalık bir Üye Haber Bülteni bulundurmaktadır. Sosyoloji Dergisi'nde En İyi Makale Ödülü, Sağlık Sosyolojisi İncelemesinde En İyi Makale Ödülü ve zaman zaman Avustralya Sosyolojisine Hizmetler Ödülü dahil olmak üzere çeşitli Ödüller vermektedir. TASA ayrıca üyelerine TASA'nın yıllık konferansına katılmalarını desteklemek için burslar da sunmaktadır. TASA, Uluslararası Sosyoloji Derneği'nin (ISA) 'kolektif üyesi'dir.

Bangladeş, 161 milyon nüfusuyla oldukça kalabalık bir Asya ülkesidir. Bangladeş Sosyoloji Derneği, Bangladeş'te sosyolojik eğitimi, araştırmayı ve yayıncılığı teşvik etmek amacıyla 2003 yılında kurulan Bangladeşli sosyologlardan oluşan bir kuruluştur. Dernek, merkezi Dhaka

Üniversitesi'nde bulunan ve yalnızca üyelerinin bağışlarıyla desteklenen, tamamen akademik, kâr amacı gütmeyen bir kuruluştur. Topluluğun öncelikli hedefi Bangladeşli sosyologların ve Bangladeşli sosyolojinin çalışmalarını uluslararası akademik topluluğun dikkatine sunmaktır. Topluluğun ana yayını Bangladeş e-Sosyoloji Dergisi'dir. Derginin ilk hedefleri Bangladeşli sosyologlar tarafından yazılan makaleleri yayınlamak ve "Bangladeş Sosyolojisi" için iş birliği yapmak olsa da artık diğer Güney Asya ülkelerinden ve Afrika ülkelerinden yazarlar dergide yayınlanan makalelerin büyük bir kısmına katkıda bulunuyorlar. İnternet üzerinden küresel bir izleyici kitlesine ulaşmayı amaçlayan hakemli bir yayındır.

1951 yılında kurulan İngiliz Sosyoloji Derneği (BSA), Birleşik Krallık'taki sosyologların ulusal konu derneğidir ve temel amacı sosyolojiyi teşvik etmektir. BSA, Birleşik Krallık'taki en büyük sosyolojik ağdır ve Britanya'da sosyolojinin kamusal yüzüdür. BSA üyeliği, toplumun sosyolojik açıdan incelenmesiyle ilgilenen herkese açıktır. Birleşik Krallıkta çok çeşitli etkinlikler ve halka açık konferanslar düzenleyerek sosyoloji çalışmalarını aktif olarak teşvik etmektedir. BSA, 40 yılı aşkın bir süredir disiplinin bugünkü haline gelmesine yardımcı olan öncü akademik dergiler yayınlamaktadır. 50'den fazla çalışma grubu ve çeşitli özel ilgi gruplarından oluşan bir ağ işletmektedir. Dernek, Birleşik Krallık sosyolojisini hem ulusal hem de uluslararası önemli kurumlarda temsil eder ve daha geniş sosyal bilimler alanı dahilinde sosyolojiyi etkileyen politikaları etkilemek için müttefik kuruluşlarla yakın işbirliği içinde çalışır. BSA, sosyoloji ve sosyolojik araştırmanın tanıtımı ve kullanımıyla ilgilenen herkese bir iletişim ağı sağlar. BSA popülerliğini kanıtlamıştır ve Ekim 1951'de 324 üyesi vardı. Birleşik Krallık'taki üniversiteler 1960'larda sosyologları işe almaya başladıkça üye sayısı da arttı. 1972'de üye sayısı 1.450'ye yükseldi; bugün toplam 2.000 civarındadır. BSA, çevrimiçi yayınlama fırsatlarını keşfetme konusunda hızlı davrandı ve 1996 yılında üniversiteler ve SAGE yayıncılarından oluşan bir konsorsiyumda Sociological Research Online'ı başlattı. BSA'nın en yeni dergisi olan Kültürel Sosyoloji 2007'de yayına girdi ve ilk yıllarında uluslararası bir üne kavuştu. BSA, Derneğin ilk 50 yılının tarihini Jennifer Platt'a yazdırdı. Bu, 2003 yılında 'İngiliz Sosyoloji Derneği: Sosyoloji Tarihi' adıyla yayımlandı. BSA'nın bağlantıları da uluslararasıdır. BSA, Uluslararası Sosyoloji Derneği'nin bir üyesidir ve 1992'de Avrupa Sosyoloji Derneği'nin kurulmasına yardımcı olan ulusal dernekler arasında yer almıştır. BSA bugün, sosyoloji alanındaki çalışmalarında her zamankinden daha büyük ve daha aktiftir. Önemli bir erken gelişme, sosyolojinin çeşitli alanlarında uzmanlaşmış çalışma gruplarının oluşmasıydı. Bunlar 1955'te Endüstriyel Sosyoloji ve Kent Sosyolojisi için birer tanenin başlatılmasıyla başladı. 1970'e gelindiğinde 17, 1980'de ise 33 kuruldu. Bugün BSA üyelerinin

çalışma alanının ne kadar geniş olduğunun bir göstergesi olarak, artık sağlık, din, gıda, etnik köken ve diğer birçok alanı kapsayan 60'tan fazla grup vardır. BSA'nın ilk genel konferansı, derneğin kuruluşundan iki yıl sonra, 1953 yılında 'Sosyal Politika ve Sosyal Bilimler' temasıyla düzenlendi. Başlangıçta konferanslar her iki yılda bir yapılıyordu; 1960'lı yıllarda ise yıllık etkinlikler haline geldi. On yıllar boyunca BSA üyelerinin sayısı arttıkça konferanslara katılım da arttı. 1990'lı yıllarda konferanslara 500 delege katılırken bugün bu sayı 700'ün üzerine çıktı. 2011 yılında LSE'de düzenlenen BSA'nın 60. yıl dönümü konferansına 1.100 delege katıldı; bu bir rekordu. Konferansın temaları, 'Kemer Sıkma Çağında Sosyoloji' ve 'Küresel Toplular: Parçalanma ve Bağlantı Kurma' gibi güncel konuları içeren güncel konular üzerinedir. BSA, 2021'de 70. yılını kutladı ve 750'den fazla delegenin katıldığı ilk sanal konferansı 'Geleceği Yeniden Kurmak' düzenledi. BSA, kitap yayıncılığında en az dört seriyle eşit derecede aktif olmuştur: Sosyolojide Araştırmalar (çeşitli yayıncılar), Yeni Ufuklar (SAGE), Sosyolojik Gelecekler (Routledge) ve 21. Yüzyıl Bakış Açılıarı (Policy Press). En son serimiz olan 21. Yüzyıl Bakış Açılıarı, sosyolojik düşüncüyü genel bir izleyici kitlesine taşıyan, ticari bir geçiş serisidir.

Kanada Fransızca Konuşan Sosyologlar ve Antropologlar Derneği, karşılıklı bilgiyi teşvik etmek ve Kanada ile Fransa arasındaki diyalogu desteklemek amacıyla yakın zamanda başlatılan bir kuruluştur. Bu fırsat, Fransızların Kanada'ya göçü sırasında başlayan, yüzyıllar boyunca gelişen iki ülke arasındaki bağdan kaynaklanmaktadır. Kanada Fransız Sosyolojisi, birçok farklılığın ortasında hem Kanadalı hem de Fransız halkının topluma nasıl olumlu katkıda bulunanlar olarak işlev gördüğüne odaklanmaktadır. Kanada ile Fransa arasındaki mevcut durumun, özellikle ekonomi, bilim, kültür ve siyaset alanlarındaki dostluk ve iş birliğinin güçlendirilmesi; İklim değişikliği, çok kültürlülük, cinsiyet eşitliği, din, eğitim sistemi, yoksulluk, sağlık sistemi, göç politikaları ve ekonomik ilişkiler gibi toplumun sorunlarına ilişkin çalışma ve araştırmalar için hem fiziksel hem de sanal olarak kolektif olarak hizmet vermek; Benzer amaç ve faaliyetlere sahip uygun kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapmak vb. amaçları vardır. Alanında uzman ve tutkulu insanlarla donatılmış Kanada Fransız Sosyoloji Bölümü, iki ülke ilişkilerinin yararına çalışmaya devam etmektedir. Ayrıca başka bir dernek olan Kanada Sosyoloji Derneği (CSA), Kanada'da Sosyolojinin araştırılmasını, yayınlanmasını ve öğretilmesini destekleyen, kâr amacı gütmeyen profesyonel bir dernektir.

Bir Avrupa Sosyoloji Derneği (ESA) oluşturma fikri 1987 yılına dayanmaktadır. 1994 yılında yasal olarak kurulduktan sonra ESA, 1995 yılında Budapeşte'deki ikinci konferansında tüm Avrupa'daki sosyologlara resmi olarak tanıtılmıştır. ESA, 2001 yılından bu yana Fransız

yasalarına göre kayıtlı, kâr amacı gütmeyen bir dernektir. Amsterdam'daki SISWO'da geçirdiği birkaç yılın ardından, ESA ofisi, yıllar içinde birçok ev sahibi kurumun bulunduğu Paris'te kurulmuştur. ESA ofisi 2015 yılından bu yana Fondation Maison des Sciences de l'Homme'nin (FMSH) genel merkezi bünyesinde faaliyet göstermektedir. ESA, 2016 yılında genel merkez operasyonlarını yeniden yapılandırdı. Konferansların düzenlenmesinde daha fazla sorumluluk üstlenmektedir. Avrupa Sosyoloji Derneği, Avrupalı sosyologların yanı sıra dünya çapındaki sosyologlara da uluslararası bir platform sunmaktadır. ESA, sosyologlar arasında ve sosyologlar ile diğer bilim adamları arasında sosyolojik araştırmayı, öğretimi ve iletişimi kolaylaştırmayı ve sosyolojiye Avrupa meselelerinde söz hakkı vermeyi amaçlamaktadır. ESA, Avrupa akademik yaşamının gelişimi ve genç nesil sosyologların oluşumu üzerinde bir etki yaratmayı amaçlamaktadır. Bu, ESA'nın Araştırma Ağlarının, ESA dergileri Avrupa Topluluklarının ve Avrupa Kültürel ve Siyasi Sosyoloji Dergisi'nin yanı sıra ESA konferanslarının gelişen faaliyetleriyle kanıtlanmaktadır. ESA bugüne kadar 38 Araştırma Ağı ve 3000'den fazla üyeden oluşmaktadır. ESA, Avrupa'nın çeşitli yerlerinde iki yılda bir konferanslar düzenlemiştir: Gerilim, Güven ve Dönüşüm, Alternatif Gelecekler İçin Sosyolojik Bilgiler, Avrupa ve Ötesi: Sınırlar, Engeller ve Aidiyet, Avrupa'yı (Olmayan) Yapmak: Kapitalizm, Dayanımlar, Öznellikler, Farklılıklar, Eşitsizlikler ve Sosyolojik Tahayyül, Kriz, Eleştiri ve Değişim, Çalkantılı Zamanlarda Sosyal İlişkiler, Avrupa Topluluğu mu, Avrupa Toplulukları mı?, Çatışma, Vatandaşlık ve Sivil Toplum, Eşitsizlikleri Yeniden Düşünmek, Yaşlanan toplumlar, yeni sosyoloji, Vizyonlar ve Bölünme: Avrupa Sosyolojisinin Zorlukları, Avrupa Çalışacak mı?, 20. Yüzyıl Avrupası: Dahil Edilenler/ Hariç Tutulanlar, Avrupa Toplulukları: Füzyon mu, Fisyon mu?, Değişen Avrupa'ya Sosyolojik Perspektifler bunlardan bazılarıdır.

Eski Fransız Sosyoloji Derneği'nden devralınan Fransız Sosyoloji Derneği (AFS), 22 Mart 2002'de kurulmuştur. Statüleri ve çalışma yerleri ne olursa olsun Fransızca konuşan tüm sosyologlara açık olan dernek, disiplini organize etmenin yanı sıra, disiplini de organize etmeyi amaçlamaktadır. Bunu temsil etmek için şu anda 50 Tematik Ağda gruplandırılmış 1.555'ten fazla üyesi bulunmaktadır. Faaliyetleri dört yıl için seçilen yirmi bir üyeden oluşan bir icra komitesi tarafından yönetilmektedir. Genel Kurul her iki yılda bir kongresi sırasında toplanır ve yürütme kurulu ve başkanlık seçimine geçer. Derneğin faaliyetleri listelenmekte olup aynı zamanda derneğin Hipotez Not Defteri'nde (<https://afs.hypotheses.org/>) yayımlanmaktadır ve her ikisi de çevrimiçi Socio-logos dergisi (<https://journals.openedition.org/socio>) tarafından desteklenmektedir. Alman Sosyoloji Derneği (GSA), ana hedefleri sosyolojik sorunları

tartışmak, üyeleri arasında bilimsel iletişimi teşvik etmek ve sosyolojik bilginin yayılması ve derinleştirilmesine katılımı teşvik etmek olan, kâr amacı gütmeyen bir kuruluştur. GSA, bir disiplin olarak sosyoloji ve bu disiplinin çalışmalarına ilişkin soruların açıklığa kavuşturulmasına katılmakta ve yurtdışındaki sosyoloji ile ilişkilerini sürdürmektedir. GSA her iki yılda bir, yakın zamanda binlerce katılımcının katıldığı “Alman Sosyoloji Derneği Konferansı”nı düzenlemektedir. Yüz yılı aşkın bir süredir verilen dersler düzenlenmiş ciltler halinde yayınlanmaktadır. 2017’den beri bu ciltler Açık Erişimde yayınlanmaktadır. GSA, Almanya'nın bilimsel açıdan nitelikli sosyologlarının ulusal konu derneğidir. Bugün yaklaşık 3.500 üyesi bulunmaktadır. Almanya’daki tüm doktora sosyologlarının yaklaşık beşte dördü GSA üyesidir. Üyelik, sosyoloji alanında çalışma, araştırma, öğretme veya yayın yapma yoluyla bilimsel olarak yeterliliğe sahip olan herkese açıktır.

GSA, 1909’da Ferdinand Tönnies, Max Weber ve Georg Simmel gibi sosyolojinin “klasikleri” tarafından kurulmuştur. Weimar Cumhuriyeti zamanında bile konferanslar düzenli olarak yapılıyordu. Nasyonal Sosyalizm döneminde faaliyetler büyük ölçüde durduruldu. Zaten 1946’da GSA yeniden başlatıldı. O zamandan beri küçük bir bilimsel dernekten büyük bir akademik topluluğa dönüştü. 1910 yılında Frankfurt’ta düzenlenen ilk “Sosyoloji Günü”nden bu yana toplam 40 sosyoloji konferansı düzenlendi. Genellikle zamanın sorunları ve tartışmaları tarafından belirlenirlerdi. 1968 öğrenci isyanı yılında güçlü zıtlıklar ortaya çıktı. GSA, varlığının tüm dönemlerinde sosyolojinin öğretim ve araştırmada sağlamlaştırılmasına katkıda bulunmak için her türlü çabayı gösterdi. Bugün bile derneğin temel kaygısını bu oluşturmaktadır. GSA üyeleri bir etik kuralları benimsemiştir. Sosyoloji mesleğinde daha fazla dürüstlük için yönergeler sağlar. GSA’nın organizasyonel görevleri Yönetim Kurulu ve özel araştırma bölümleri tarafından yürütülür. Konsey parlamentonun kontrol mekanizmasını oluşturmaktadır. Her iki yılda bir yeni seçimler yapılıyor. Şu ana kadar sosyolojik araştırmaların ana alanlarında 36 Bölüm ve çeşitli çalışma grupları oluşturulmuştur. Her yıl sonuçları sıklıkla yayınlanan çok sayıda konferans düzenlenmektedir.

Chicago Üniversitesi Sosyoloji Bölümü Röportajları Rehberi, 1972’de kurulmuş kurumsal bir yapıdır. Koleksiyon, 1920’ler ve 1930’larda Chicago Üniversitesi Sosyoloji Bölümü’nde yüksek lisans öğrencisi olan kişilerle yapılan röportajların transkriptlerinden oluşuyor. James Carey, röportajları Sosyoloji ve Halkla İlişkiler: Chicago Okulu adlı kitabının araştırması olarak gerçekleştirmiştir. Bu kurumsal yapı içinde çeşitli sosyologlara ait 25 klasör dosya bulunmaktadır. Chicago Üniversitesi Sosyoloji Bölümü Kayıtları Kılavuzu 1924-2001 başka bir koleksiyondur. Chicago Üniversitesi Sosyoloji Bölümü 1892’de kuruldu ve Amerika

Birleşik Devletleri'ndeki ilk akademik sosyoloji bölümüydü. Bu koleksiyon, toplantı tutanakları, öğrenci listeleri, sınavlar, Louis Wirth'in vefatıyla ilgili materyaller ve sosyoloji profesörü Marlene Dixon'ın yeniden atanmamasıyla ilgili materyaller gibi Bölümün yönetimine ilişkin materyalleri içerir. Aynı zamanda 1892-1992 Yüzüncü Yıl Konferansı ile ilgili programlar, broşürler ve fotoğrafların yanı sıra Doğu ve Batı Garfield Park'ı (1924) gösteren bir harita da içerir. Koleksiyon 150'den fazla dosya içermektedir. Şikago Okulu sosyoloji faaliyetlerini anlamak ve tanımak açısından oldukça önemlidir. Bu seride Sosyoloji Bölümü yönetimine ilişkin notlar ve yazışmalar, raporlar, toplantı tutanakları, öğrenci listeleri, lisans, yüksek lisans ve doktora sınavları gibi materyaller yer almaktadır.

Hindistan Sosyoloji Derneği (ISS) 1951 yılında Bombay'da 107 üyeye kuruldu. Oluşumunda en önemli girişim, Bombay Üniversitesi Sosyoloji Bölümü Profesörü ve Başkanı G. S. Ghurye tarafından gerçekleştirildi. O dönemde Derneğin ana faaliyeti, 1952'de başlatılan ve yılda iki kez basılan Sosyoloji Bülteni'nin yayınlanmasıydı. Aynı sıralarda Lucknow'daki sosyologlar, R. K. Mukerjee ve Tüm Hindistan Sosyoloji Konferansı'nı (AISC) kuran D. P. Mukerjee tarafından başka bir girişimde bulunuldu. İlk konferanslarını 1955'te yaptılar ve 1957-1961 yılları arasında 5 konferans daha düzenlediler. 60'lı yılların ortalarında mesleğin liderleri ve bu iki kuruluşun mesleğe ilişkin farklı konuları tartışmak üzere bir araya geldi. ISS'yi AISC ile birleştirmeye karar verdiler ve Ekim 1967'de Bombay'da birleştirilmiş yapının bir konferansını düzenlediler. Konferans G. S. Ghurye tarafından açıldı ve M. N. Srinivas yeni Başkan seçildi. Bu değişikliğin ardından Topluluğun ofisi Bombay Üniversitesi'nden M. N. Srinivas'ın bulunduğu Delhi Üniversitesi'ne taşındı. Bundan böyle Dernek, Sosyoloji Bülteni dergisini yayınlamanın yanı sıra düzenli olarak Tüm Hindistan Sosyoloji Konferanslarını düzenlemeye başladı. Derneğin faaliyetlerini ofis sahiplerinin çalıştığı farklı yerlerden yürütmenin zorluğunu fark eden Yönetim Komitesi, ulusal ofisini Yeni Delhi'de kurma kararı aldı. Daha sonra, ISS faaliyetlerini yürütmek için bir alan sağlamak üzere Yeni Delhi'deki Sosyal Bilimler Enstitüsü'ne başvurdu. Derneğin ofisi, 1989'dan Mart 2017'ye kadar Enstitü'nün tesislerinde faaliyet gösterdi ve ardından Yeni Delhi'deki Vasant Kunj'daki kendi binasına geçti. Bugün Dernek, bu tesiste cemiyet üyeleri için bir misafirhane işletmektedir. Yüksek öğrenimin yaygınlaşmasıyla birlikte ülke çapında birçok yeni sosyoloji bölümü açıldı ve bu da Dernek üyeliğinin artmasına neden oldu. Bunun sonucunda kongrelere katılan üye sayısı arttı. Dernek 1986'da Delhi'de XI. Dünya Sosyoloji Kongresi'ni başarıyla organize edebildi. O tarihten bu yana, Hint Sosyoloji Derneği büyük ilerlemeler kaydetti ve 9 Kasım 2017 itibarıyla yaşam boyu üye sayısı 4450'ye yükseldi. Dernek, küresel trendlerle uyumlu olabilmek için web sitesini

yeniledi ve üyelik, konferans dahil tüm iletişimleri çevrimiçi olarak yürütüyor. Özet gönderimleri, abonelikler, oylamalar artık internet üzerinden de yapılmaktadır. ISS üç dergi ve bir haber bülteni yayınlamaktadır. Bunlardan ilki, 1952’de başlayan ve Hindistan’daki en eski İngilizce profesyonel sosyal bilim dergilerinden biri olan Sociological Bulletin’dır. İki yılda bir yayın olarak başlayan dergi, 2004 yılından bu yana yılda üç kez yayınlanıyor: Ocak-Nisan, Mayıs-Ağustos ve Eylül-Aralık. Dernek, 2017 yılında Sosyoloji Bülteni’ni yayınlamak için Sage Publishers ile bir sözleşme imzalandı. O zamandan beri Sosyolojik Bülten dünya çapında adım atan global bir dergi haline geldi. Ocak 2014’te Dernek ikinci dergisi Bhartiya Samajshastra Sameeksha’yı çıkardı. Hintçe dilindeki bu uluslararası dergi her yıl iki sayı yayınlamaktadır. Sage Yayınları bu dergiyi 2018 yılında yayınlamaya başlayacak ve Sameeksha, Sage’in ilk Hintçe dilindeki dergisi olacak. Dernek, 2017 yılında artık Explorations olarak adlandırılan ISS E-dergisini yeniden canlandırdı. Ayrıca Dernek önce basılı, daha sonra e-bülten olarak bir bülten çıkarmaya başladı. Artık E bültenini yılda üç kez yayınlıyor. Bu üç derginin tümü hakemli dergilerdir ve bültenle birlikte ortak bir Yayın Yönergeleri dizisine göre yönetilirler. Dernek, ISS’nin AISC ile birleştiği 1965 yılından itibaren her iki yılda bir AISC’yi yürütüyordu. 1993 yılından itibaren yıllık konferanslar düzenlemeye başlamıştır. Konferansların yürütülmesi, ISS Yönetim Komitesi tarafından kabul edilen yönergeler aracılığıyla gerçekleştiriliyor. Son iki konferansın (2016 ve 2017) teması şunlardı: Hindistan’daki Sosyolojik Gelenekleri Yeniden Düşünmek ve Neoliberalizm, Tüketim ve Kültür. Dernek ayrıca kendisi için bir Etik Kurallar tasarlamıştır. Bu yönergeler, Hindistan’daki sosyologları öğretmen, araştırmacı ve uygulayıcı olarak mesleki sorumluluklarına ilişkin ilke ve standartlara yönlendirmeyi ve onların çalıştıkları, çalıştıkları gruplara ve bireylere karşı davranışlarını ve kimler hakkında bilgi sahibi olmak istediklerini yansıtmayı amaçlayan ilham verici hedefler olarak sunulmaktadır.

Uluslararası Sosyoloji Enstitüsü (IIS), 1893 yılında Paris’te René Worms tarafından kuruldu. Üyeleri ve ortakları arasında Franz Boas, Roger Bastide, Lujo Brentano, Theodor Geiger, Gustave Le Bon, Karl Mannheim, William F. Ogburn, Pitirim Sorokin, Georg Simmel, Werner Sombart, Ludwig Stein, Gabriel Tarde gibi önde gelen akademisyenler vardı. Richard Thurnwald, Ferdinand Toennies, Thorstein Veblen, Lester F. Ward, Sidney Webb, Max Weber, Leopold von Wiese ve Florian Znaniecki vardı. Kuruluşundan bu yana Uluslararası Sosyoloji Enstitüsü, çeşitli ülkelerden akademisyenlerin düzenli toplantılarını ve çalışma ilişkilerini teşvik etmiştir. Son yıllarda, IIS her iki yılda bir Dünya Kongresi düzenliyor ve ana yayını her Kongreden çıkan Yıllıklardan oluşuyor - Yıllıkların ilk sayısı 1895’te yayınlanmıştır. Daha

yakın tarihli IIS Dünya Kongreleri Uppsala’da düzenlenmiştir: (2013), sonraları bunu Delhi (2012), Erivan (2009), Budapeşte (2008), Stockholm (2005), Pekin (2004), Krakow (2001), Tel Aviv (1999), Köln (1997), Trieste (1995), Paris (1993), Kobe (1991) ve Roma (1989) kongreleri takip etti.

Sonuç ve Tartışma

Uluslararası Sosyoloji Derneği (ISA) ile ilgili olarak Jennifer Platt, “ISA’nın Tarihi 1948-1997” diye bir kitap yazmıştır. Uluslararası Sosyoloji Derneği’nin kuruluşunun 50. yıldönümü münasebetiyle 1998 yılında yayınlanan bu kitap, ISA tarihinin çeşitli yönlerini kapsayan ilk kitap yayınıdır. Orijinal fotoğraflar ve kongre posterleriyle süslenmiş bu kitap, uluslararası bir organizasyonun yaşamına ilgi çekici bir genel bakış sunuyor. ISA’nın tarihini okumak, sosyolojinin sınırları dahilinde neyin tanımsal evrimi üzerinde düşünmenize yardımcı olabilir. ISA 1949’da kuruldu ve başkanları bir Dünya Kongresi’nden diğerine üç veya dört yıllık dönemler boyunca görev yaptı. Uluslararası Sosyoloji Derneği (ISA), sosyoloji ve sosyal bilimler alanında bilimsel amaçlara hizmet eden, kâr amacı gütmeyen bir kuruluştur. Hem bireyleri hem de ulusal sosyolojik örgütleri bir araya getiren uluslararası bir sosyolojik organdır. ISA, 1949 yılında UNESCO bünyesinde kurulmuştur ve 167 ülkeden yaklaşık 4.500 bireysel ve 45 kolektif üyesi bulunmaktadır. Tek amacı “düşünce ekolü, bilimsel yaklaşımları veya ideolojik görüşleri ne olursa olsun sosyologları her yerde temsil etmek” olup, amacı “sosyolojik bilgiyi dünya çapında ilerletmektir”. Institut International de Sociologie (IIS) ile birlikte dünyanın önde gelen uluslararası sosyolojik kuruluşu olarak görülmektedir. ISA, UNESCO ile resmi ortak ilişkileri olan sivil toplum kuruluşu statüsünde ve Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal Konseyi ile özel danışmanlık statüsünde olan Uluslararası Sosyal Bilimler Konseyi’nin bir üyesidir. ISA’nın uluslararası konferansı her dört yılda bir düzenlenmektedir ve bunların sonuncusu Temmuz 2014’te Japonya’nın Yokohama kentinde düzenlenen XVIII. Dünya Sosyoloji Kongresi’dir. ISA ayrıca bir dizi küçük konferans düzenlemekte ve hakemli iki akademik dergi yayınlamaktadır: *Güncel Sosyoloji* ve *Uluslararası Sosyoloji*. ISA’nın ilk başkanı (1949-1952) Louis Wirth’ti. Şu anki başkan (2023-2027) Belçika’dan Geoffrey Pleyers’tir.

ISA’nın geçmişi UNESCO’nun Sosyal Bilimler Departmanı’nın 1948’deki girişimine kadar izlenebilmektedir. Girişim, “barışçıl bir dünya düzeninin kurulması için hayati öneme sahip alanlardaki araştırmaları teşvik etmek amacıyla” dünya çapındaki akademisyenler arasındaki bağları geliştirerek, dünya çapında sosyal bilimlerde reform yapmayı amaçlayan daha büyük bir planın parçasıydı. 1949’dan itibaren sosyoloji dernekleri yalnızca Belçika, Brezilya, Çin,

Almanya, İtalya, Japonya, Hollanda ve Amerika Birleşik Devletleri'nde mevcuttu; yaklaşık yirmi dört ülkede daha farklı türde bir kurumda sosyolog temsil ediliyordu. Institut International de Sociologie'nin (IIS) çok sınırlı olduğu düşünülerek yeni bir organizasyonun oluşturulmasına karar verildi. Sonunda, 5-11 Eylül 1949'da Oslo'da düzenlenen Kurucu Kongre'ye 21 ülkeden temsilciler davet edildi. Örgütün başlangıçta belirtilen amacı farklı bölgelerdeki "sosyologlar arasında kişisel temasların" geliştirilmesi ve "uluslararası bilgi yayılımı ve değişiminin" teşvik edilmesi de dahil olmak üzere önlemler yoluyla "sosyolojik bilgiyi dünya çapında ilerletmek" idi. Bir İdari Sekreter, Sayman ve Sekreterlik personelinin yanı sıra geçici bir Konsey atandı; tüzükler kabul edildi. İlk ISA konferansı 1950 yılında planlanmıştı. 1952'de ISA, Güncel Sosyoloji adlı akademik bir dergi yayınlamaya başladı. 1971 yılı, resmi haber bülteni olan ISA Bülteni'nin başlangıcını işaret ediyordu. 1986 yılında ISA, yılda altı kez yayınlanan ve tüm üyelere sunulan hakemli bir dergi olan Uluslararası Sosyoloji'yi başlattı. Uluslararası Sosyoloji'nin ayrıca yılda iki kez yayınlanan Uluslararası Sosyoloji Kitap İncelemesi adlı bir genç yayını da vardı. ISA'nın diğer yayımları arasında Sage Studies in International Sociology Books ve ISA Handbooks kitap serileri yer almaktadır. ISA, Dünya Sosyoloji Kongresi ve Sosyoloji Forumu'nu (dört yılda bir) düzenlemektedir. Ayrıca ISA bir dizi küçük, bölgesel ve tematik konferans düzenlemektedir. (Genov, 2021, s.12-40) Bu sosyoloji dernekleri dışında dünyada; Latin Amerika Sosyoloji Derneği (ALAS), Uluslararası Araştırma Gözlemevi (OOIR): Sosyolojideki Son Makaleler ve Eğilimler, Portekiz Sosyoloji Derneği (APS), İrlanda Sosyoloji Derneği (SAI), İskandinav Sosyoloji Derneği (NSA), İsveç Sosyoloji Derneği (İsveççe) vb. organizasyon ve kuruluşlar da vardır.

Türk Sosyoloji Derneği; "Sosyoloji Derneği, 18.01.1990 tarihinde Ankara'da 11 sosyoloğun öncülüğünde kurulmuştur. İlk genel kurulunda 40 olan üye sayısı, bugün 400'ü aşmıştır. Merkezi Ankara'da olan dernek, Bakanlar Kurulunun 10.02.1999 tarih ve 99/12405 sayılı kararı ile "Kamu yararına çalışan dernek" statüsü kazanmıştır. Dernek amacı, tüzüğünde; "Türkiye'de sosyolojinin anlaşılmasına, gelişmesine ve de yaygınlaşmasına katkı yapmak, bu alanda bilimsel etkinliklerde ve yayında bulunmak, toplumbilimciler arasında birlik ve dayanışmayı sağlamak" olarak ifade edilmiştir. Dernek bu amaçları gerçekleştirmek üzere aşağıdaki etkinlikleri sürdürmektedir: "Sosyolojinin ilgi alanlarında (Toplumsal cinsiyet, kadın, yaşlılık, engellilik, çocuk ve gençlik, dezavantajlı gruplar; yoksulluk, göç, kentleşme ve kentsel sorunlar, gecekondulaşma ve kentsel dönüşüm, kırsal ve kentsel kalkınma; aile, eğitim, ekonomi, siyaset, din, sağlık ve hukuk; güvenlik politikaları; sosyal politika ve sosyal sorumluluk; çalışma yaşamı, meslek ve istihdam sorunları; örgüt, toplumsal hareketler; sanayi

ve teknoloji; iletişim toplumu ve sorunları, medya ve sosyal medya; şiddet, suç, insan hakları ve demokrasi; çevre ve ekolojik denge; kültür, turizm, spor, sanat ve serbest zaman) araştırma ve çalışmalar yapmak; projeler üretmek; eğitim programları hazırlamak, yürütmek ve belgelendirmek. Bu alanlarda resmi ve özel kurum, kişi ve organizasyonlara danışmanlık hizmeti vermek ve yeterlilik çalışmaları yapmak. Aynı konularda ulusal ve uluslararası makamların hibe programlarına proje yazmak ve yürütmek. Yakın disiplin ve bilim dallarıyla ve bunlara ilişkin kuruluşlarla amaçları doğrultusunda işbirliği yapmak, Bilimsel nitelikte kongre, sempozyum, seminer, konferans, açık oturum düzenlemek ya da benzeri etkinliklerde bulunmak, Sosyologların mesleklerine ilişkin sorunlarına çözüm bulmakta yardımcı olmak, Ülkemizde sosyolojik düşünüşün etkin ve yaygın bir kimlik kazanması amacıyla yayınlar yapmak, Sosyoloji dalında lisans ya da yüksek lisans yapan başarılı ve olanakları kısıtlı öğrencilere dernek gelirinin en az %10'u tutarında karşılıksız burs vermek. Sosyoloji Derneği temel kuruluş amacı çerçevesinde Türkiye'de toplumbiliminin anlaşılmasına, gelişmesine ve yaygınlaşmasına katkı vermek, akademik ciddiyet ve sorumluluk içerisinde etkinliklerde ve yayınlarda bulunmak, Türk toplumbilimcileri arasında birlik ve dayanışmayı sağlamak için birtakım faaliyetler gerçekleştirmektedir.” (Sosyoloji Derneği, 2023, s. 1-2) Füsun Kökalan Çımrın tarafından ülkemizdeki sosyoloji dernekleri incelenmiştir. “Türkiye’de sosyolojinin gündemini, sosyoloji dernekleri üzerinden görünür kılma çabasına dayanmaktadır. Derneklerin Pandemi sürecini de kapsayacak biçimde son bir yıl içerisindeki sosyal medya paylaşımlarından yola çıkarak, niteliksel araştırma yöntemlerine dayalı bir çalışma yürütülmüştür. Günümüzde aktif olan toplam yedi sosyoloji derneği içerisinde ölçüt örnekleme yöntemi ile seçilen üç örgütlenmenin (Sosyoloji Derneği, Sosyologlar Derneği ve Sosyoloji Mezunlar Derneği)” yapısı araştırılmıştır. (Kökalan, 2022, s. 87) Bu dernekler dışında “Sosyoder” isimli daha yeni bir dernekte kurulmuştur. Türkiye, Fransa’dan sonra üniversitelerde sosyoloji kürsüsünün açıldığı ikinci ülkedir. Bu minvalde Türk sosyolojisini temsil etmek için sosyoloji derneklerimize önemli görevler düşmektedir.

Sosyoloji dernekleri, sosyologları bir araya getiren ve disiplinin gelişimine katkıda bulunan önemli kuruluşlardır. Sosyoloji dernekleri, sosyologlar arasında iletişimi artırarak, farklı bölgelerden ve disiplinlerden gelen akademisyenler arasında işbirliği olanakları yaratır. Bu, farklı perspektiflerin ve metodolojilerin paylaşılmasına ve sosyoloji alanındaki çeşitliliğin artmasına katkıda bulunur. Dernekler, yıllık konferanslar, seminerler, çalıştaylar ve diğer etkinlikler düzenleyerek sosyologlara bilgi paylaşma ve tartışma fırsatları sunar. Bu etkinlikler, yeni teorik yaklaşımlar, metodolojik gelişmeler ve güncel araştırmalar hakkında bilgi edinmeyi

sağlar. Birçok sosyoloji derneği, kendi akademik dergilerini yayınlamaktadır. Bu dergiler, sosyologların araştırmalarını yayınlamalarına ve geniş bir kitleye ulaşmalarına olanak tanır. Bu da sosyologların çalışmalarının görünürlüğünü artırabilir. Sosyoloji dernekleri, genellikle genç araştırmacılara, öğrencilere ve yeni akademisyenlere destek sağlamak amacıyla burslar, ödüller veya eğitim programları sunar. Bu, sosyoloji alanındaki genç yetenekleri teşvik eder ve destekler. Sosyoloji dernekleri, sosyolojinin toplumsal sorunlara nasıl katkıda bulunabileceği konusunda farkındalık oluşturabilir. Özellikle sosyal eşitsizlik, ayrımcılık, çevre sorunları gibi konularda derneklerin etkinlikleri, toplumsal değişim ve adaletin sağlanmasına yönelik çabaları teşvik edebilir. Dernekler, sosyologlar arasında etik standartları teşvik eder ve mesleki gelişimi destekler. Bu, sosyologların etik kurallara uygun bir şekilde çalışmalarını sağlar ve profesyonel standartların yüksek kalmasına katkıda bulunur. Sosyoloji dernekleri, sosyologlar arasındaki etkileşimi artırarak, sosyoloji disiplini güçlendirir ve toplumsal sorunlara yönelik anlayışın ve çözüm önerilerinin gelişmesine katkıda bulunurlar.

“Sosyolojinin sosyolojisi” terimi, genellikle sosyolojinin kendi metodolojisi, tarihi, teorik çerçeveleri ve iç dinamikleri hakkında yapılan bir tür meta-analizi ifade eder. Yani, sosyoloji disiplininin kendi kendini anlama ve değerlendirme sürecini ifade eder. Bu, sosyologların kendi disiplinlerini nasıl anladıkları, yöntemlerini nasıl geliştirdikleri, teorik yaklaşımlarını nasıl belirledikleri gibi konuları içerir. Sosyolojinin sosyolojisi, sosyal araştırmalarda kullanılan yöntemleri ve araştırma tasarımlarını değerlendirir. Hangi veri toplama yöntemleri kullanılıyor, nicel ve nitel araştırmalar arasındaki denge nasıl sağlanıyor, analitik süreç nasıl işliyor gibi sorulara odaklanabilir. Sosyolojinin sosyolojisi, sosyolojik teorileri ve yaklaşımları ele alır. İşlevselcilik, çatışma teorisi, sembolik etkileşimcilik gibi temel sosyolojik paradigmalara ek olarak, yeni teorik yaklaşımların nasıl ortaya çıktığı ve evrimleştiği konularını da içerir. Disiplinin tarihsel gelişimini anlamak, sosyolojinin sosyolojisinin önemli bir parçasıdır. Disiplinin nasıl ortaya çıktığı, temel kavramların nasıl geliştiği ve sosyoloji düşüncesinin nasıl tekâmül ettiği konuları incelenir. Sosyolojinin sosyolojisi, disiplin içindeki güç dinamikleri, eğilimler, yönelimler ve disiplin içindeki diğer faktörleri anlamaya yönelik bir bakış açısı sunar. Bu, sosyologların kendi aralarındaki etkileşimleri, çatışmaları, iş birliklerini ve bilgi üretme süreçlerini içerir. Sosyolojinin sosyolojisi, disiplini eleştirel bir bakış açısıyla değerlendirir. Bu, sosyolojinin sınırlamalarını, kör noktalarını ve çeşitli eleştirilere nasıl yanıt verdiğini anlamak amacıyla yapılır. Bu tür bir “sosyolojinin sosyolojisi” çalışmaları, sosyoloji disiplininin sürekli tekamülünü ve dönüşümünü anlamak, disiplinin içsel güçlükleri anlamak ve gelecekteki gelişmelere hazırlıklı olmak açısından önemlidir. Sosyolojinin sosyolojisi, Türkiye’de daha

yeni gelişen bir alan olarak kendine yer bulma çabası içerisinde. Bu tür çalışmalar arttıkça sosyolojik tahayyülün daha bir derinleşeceği düşünülebilir.

Sosyoloji ile ilgilenen bireylerin bir araya gelerek bilgi paylaşımı yapabileceği, tartışmalar gerçekleştirebileceği veya sosyal sorunlar üzerine çalışmalar yapabileceği çeşitli sosyoloji dernekleri bulunmaktadır. Bu dernekler genellikle akademisyenler, araştırmacılar, öğrenciler ve sosyal bilimlere ilgi duyan diğer profesyoneller arasında bir bağlantı sağlamayı amaçlar. Önemli sosyoloji derneklerinden bazıları şunlardır; Türkiye Sosyoloji Derneği (TSD): Türkiye’de sosyoloji alanında faaliyet gösteren en önemli derneklerden biridir. Sosyologlar, akademisyenler ve öğrenciler arasında bir platform oluşturmayı hedefler. International Sociological Association (ISA): Uluslararası bir sosyoloji derneğidir. Dünya genelinde sosyologları bir araya getirir ve çeşitli sosyolojik konularda uluslararası işbirliği sağlar. American Sociological Association (ASA): Amerika Birleşik Devletleri’nde faaliyet gösteren önemli bir sosyoloji derneğidir. ASA, sosyologlar arasında iletişimi artırmayı, araştırmayı teşvik etmeyi ve sosyal sorunlar üzerine bilgi üretmeyi amaçlar. European Sociological Association (ESA): Avrupa genelinde sosyologları bir araya getiren bir dernektir. ESA, Avrupa’da sosyolojik araştırmaları destekler ve uluslararası işbirliği sağlar. British Sociological Association (BSA): Birleşik Krallık’ta faaliyet gösteren bu dernek, sosyologları bir araya getirir, konferanslar düzenler ve sosyal bilimler alanında araştırma ve gelişimi destekler. Bu dernekler, sosyologlar arasında iletişimi güçlendirmek, bilgi alışverişini artırmak ve sosyal bilimler alanındaki gelişmelere katkıda bulunmak amacıyla çeşitli etkinlikler düzenler. Sosyolojiyle ilgilenenler bu dernekler aracılığıyla güncel araştırmalara erişebilir, sosyoloji konularında tartışmalara katılabilir ve profesyonel ağlarını genişletebilirler.

Toplumbilimi ve sosyoloji dernekleri, bu alanlarda çalışan profesyonellerin bir araya gelerek bilgi paylaşımı, araştırma geliştirme, eğitim ve toplumsal konularda farkındalık oluşturma gibi amaçlar doğrultusunda faaliyet gösteren kuruluşlardır. Bu dernekler genellikle akademisyenler, araştırmacılar, öğrenciler ve bu alanlara ilgi duyan diğer bireyleri bir araya getirir. Her ülkede farklı toplumbilimi ve sosyoloji dernekleri bulunabilir, ancak uluslararası düzeyde de birçok dernek küresel işbirliği ve iletişimi teşvik eder. Bu dernekler genellikle düzenli toplantılar, konferanslar, seminerler ve yayınlar düzenleyerek üyelerini bilgilendirir ve mesleki gelişimlerine katkıda bulunur. Kongre ve Konferanslar: Sosyologları, toplumbilimcileri ve ilgili diğer uzmanları bir araya getiren etkinlikler düzenlenir. Dergiler ve Yayınlar: Dernekler genellikle kendi dergilerini yayınlarlar ve bu dergilerde üyelerin araştırmalarına yer verirler. Eğitim ve Seminerler: Sosyal bilimler alanında eğitim ve gelişim programları düzenlerler.

Toplumsal Hizmet Projeleri: Toplumsal sorunlara duyarlılık oluşturmak ve çözümler üretmek amacıyla projeler yürütürler. Araştırma Destekleri: Üyelerin araştırmalarını finanse etmelerine yardımcı olabilecek araştırma fonları sağlarlar. Derneklere üye olmak, bu alanlarda çalışan veya ilgi duyan kişilere pek çok fayda sağlayabilir. Dernek üyeleri, bilgi alışverişi yapabilir, profesyonel ağlar kurabilir ve alandaki güncel gelişmelerden haberdar olabilirler.

Kaynakça

- Aby, Stephen H. (2005). *Sociology: A Guide to Reference and Information Sources* (3rd ed.). Littleton, CO: Libraries Unlimited Inc.
- Babbie, Earl R. (2003). *The Practice of Social Research* (10th ed.). Wadsworth: Thomson Learning.
- Brewer, John D. (2004), "Imagining *The Sociological Imagination*: The Biographical Context of a Sociological Classic", *British Journal of Sociology*. 55(3). 319-333.
- Collins, Randall. (1994). *Four Sociological Traditions*. Oxford: Oxford University Press.
- Coser, Lewis A. (1971). *Masters of Sociological Thought: Ideas in Historical and Social Context*. New York: Harcourt Brace Jovanovich.
- Genov, Nikolai. (2021). "Building Global Sociology in a Divided World (1949-1990)". *Sociological Forum*.
- Giddens, Anthony. (2006). *Sociology* (5th ed.). Cambridge: Polity Press.
- House, J. S., & Mortimer, J. (1990). Social structure and the individual: Emerging themes and new directions. *Social Psychology Quarterly*, 71-78.
- ISA. (1998). "International Sociological Association: Books of the Century". International Sociological Association. Retrieved <https://www.isa-sociology.org/en/about-isa/history-of-isa/books-of-the-xx-century/> adresinden 01.12.2023 tarihinde erişilmiştir.
- Kökalan Çımrın, F. (2022). "Sosyolojinin Sosyolojisini Yapmak(!) : Türkiye'deki Sosyoloji Dernekleri Üzerine Bir Araştırma". *İnsan ve Toplum*, 12(1), 87-112.
- Landis, Judson R. (1989). *Sociology: Concepts and Characteristics*. Belmont, California: Wadsworth.
- Lipset, Seymour Martin and Everett Carl Ladd. (1972). "The Politics of American Sociologists", *American Journal of Sociology*. 78(1), 67-104.

- Macionis, John J. (1991). *Sociology* (3rd ed.). Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Merton, Robert K. (1959). *Social Theory and Social Structure. Toward the codification of theory and research* (revised & enlarged ed.). Glencoe, IL. OCLC.
- Mills, C. Wright. (1959). *Intellectual Craftsmanship Advices how to Work for young Sociologist*. Appendix to, *The Sociological Imagination*, Oxford University Press.
- Mills, C. Wright. (1959). *The Sociological Imagination*. Oxford University Press.
- Mitchell, Geoffrey Duncan. (2007). [1968]. *A Hundred Years of Sociology: A Concise History of the Major Figures, Ideas, and Schools of Sociological Thought*. New Brunswick, NJ: Transaction Publishers.
- Nisbet, Robert A. (1967). *The Sociological Tradition*, <https://www.routledge.com/The-Sociological-Tradition/Nisbet/p/book/9781560006671/> adresinden 01.12.2023 tarihinde erişilmiştir.
- Nisbet, Robert A. (1967). *The Sociological Tradition*, London, Heinemann Educational Books.
- Ritzer, George, and Douglas J. Goodman. (2004). *Sociological Theory* (6th ed.). McGraw-Hill.
- Scott, John, and Gordon Marshall, eds. (2005). *A Dictionary of Sociology* (3rd ed.). Oxford University Press.
- Sosyoloji Derneği. (2023). “Dernek hakkında”. <https://sosyolojidernegi.org.tr/kategori/dernek-hakkinda> adresinden 01.12.2023 tarihinde erişilmiştir.
- Wallace, Ruth A. and Alison Wolf. (1995). *Contemporary Sociological Theory: Continuing the Classical Tradition* (4th ed.). Prentice-Hall.
- White, Harrison C. (2008). *Identity and Control. How Social Formations Emerge* (2nd ed.). Princeton: Princeton University Press.
- Willis, Evan. (1996). *The Sociological Quest: An introduction to the study of social life*. New Brunswick, NJ: Rutgers University Press.

Extended Abstract

Sociology is a branch of science that deals with societies, social relationships, groups and human behaviour. Sociology has a perspective that aims to understand social order, change and interactions. This branch of science explores how individuals interact in social groups, social institutions and structures, cultural norms, values and social change. Sociology can encompass many different sub-disciplines and cover a wide range of topics. These topics include many social phenomena such as social class, gender, ethnic groups, family, education, economics, politics, crime and punishment, etc. This branch of science usually collects data using observation, survey, interview, statistical analysis and other research methods and analyses these data using various theories. Sociology endeavours to understand and explain social events and is therefore an important discipline in both theoretical and practical terms. Sociology seeks to understand the changes that take place in society and the reasons for these changes. In this context, sociologists seek to understand how social order is maintained by studying the structure, culture, norms and values of society. In addition, they try to develop solutions by addressing social inequalities, injustices and social problems. In summary, sociology is a branch of science that seeks to understand the social structure, organisation and interactions of society and conducts theoretical and practical research on this topic.

The history of sociology, which dates back to the middle of the 19th century, was characterised by the social and economic changes of the time. Comte, who is considered the founder of sociology, used the term “sociology” for the first time and argued that society should be studied in a scientific manner. Comte’s thoughts included a positivist approach aimed at understanding the causes and laws of social events. Durkheim attempted to establish sociology as a science and investigated many aspects of society. He is best known for his work on social integration and social norms. His work “Suicide” is an important study aimed at understanding the effects of society on the individual. Weber had a major influence on sociology and sociological thinking. His work “The Protestant Ethic and the Spirit of Capitalism” attempts to understand the cultural interactions with the economic system. Marx argued that society should be understood in the context of the class struggle. His thoughts include a critique of capitalism and focus on class, relations of production, economic structure and social change. Simmel focused on social interactions and relationships between individuals and argued that sociology should study relationships at the micro level. Durkheim’s work “Social Differentiation” is an important work that aims to understand the complexity of social relationships. The work of these thinkers has shaped sociology and enriched the discipline. 20. over the course of the century, sociology

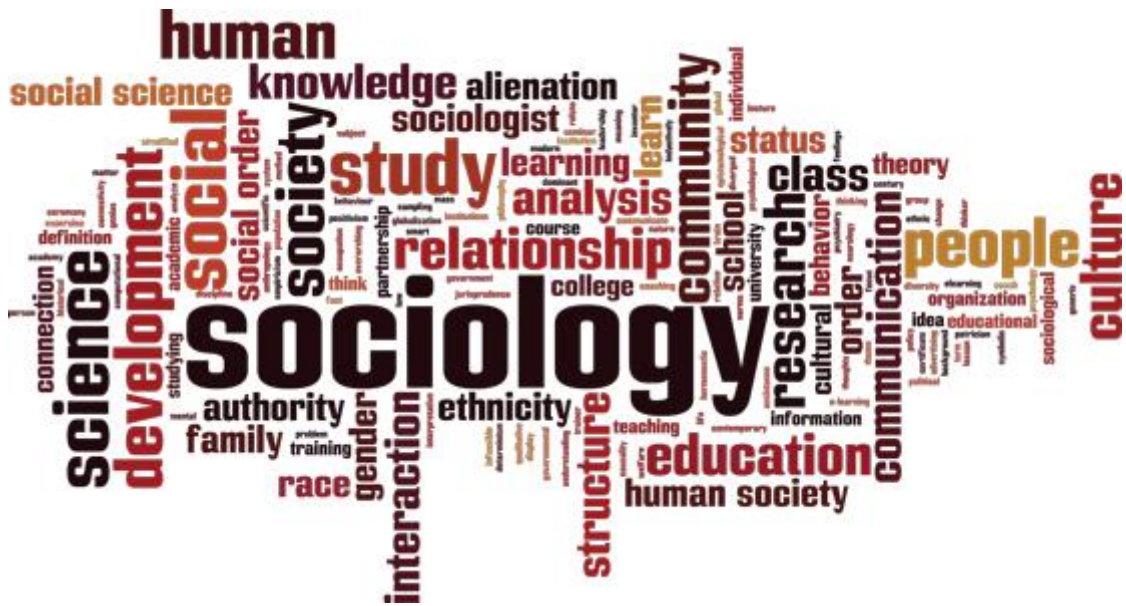
has continued to diversify and develop different schools and theoretical approaches. Today, sociology is divided into many sub-disciplines and specialisms, but its main aim is to understand and explain society.

Areas of interest in sociology include: Anthropology, Comparative Sociology, Criminology, Cultural Anthropology, Demography, Historical Sociology, Political Sociology, Rural Sociology, Social Anthropology, Social Movements, Social Psychology, Social Linguistics, Urban Sociology, etc. there are topics. In the micro area, topics such as body, consciousness, culture, death, perversion, economy, education, emotions, environment, family, nutrition, gender, health, migration, information, laws, law, medicine, leisure, military, race and ethnicity, religion, sports, science, small groups, space, stratification, work/study are studied. The main topics of sociology are: Society, globalisation, human behaviour, human impact on the environment, identity, industrial revolutions, social complexity, social structure, social environment, social equality, social inequality, social power, social stratification, social structure, etc. exists. The perspective of sociology is characterised by paradigms such as Conflict theory, Critical theory, Structural functionality, Positivism, Social constructivism, Symbolic interactionism, Feminism, Postmodernism.

EKLER

Sosyoloji, Kaynak: https://researchmethod.net/wp-content/uploads/2022/09/What_is_Sociology-1024x576.jpg

Sosyoloji hakkındaki yeni yaklaşımlar, Kaynak: <https://www.dummies.com/wp-content/uploads/sociology-concept.jpg>